

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Nieuwe silo's en trayvelden aan de Ilingenstraat te Lennik Archeologienota

E.N.A. Heirbaut
V. van Kersen

Colofon

Titel: Nieuwe silo's en trayvelden aan de Ilingenstraat te Lennik. Archeologienota.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Veerle van Kersen

Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 528

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: December 2021

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel I. Verslag van resultaten

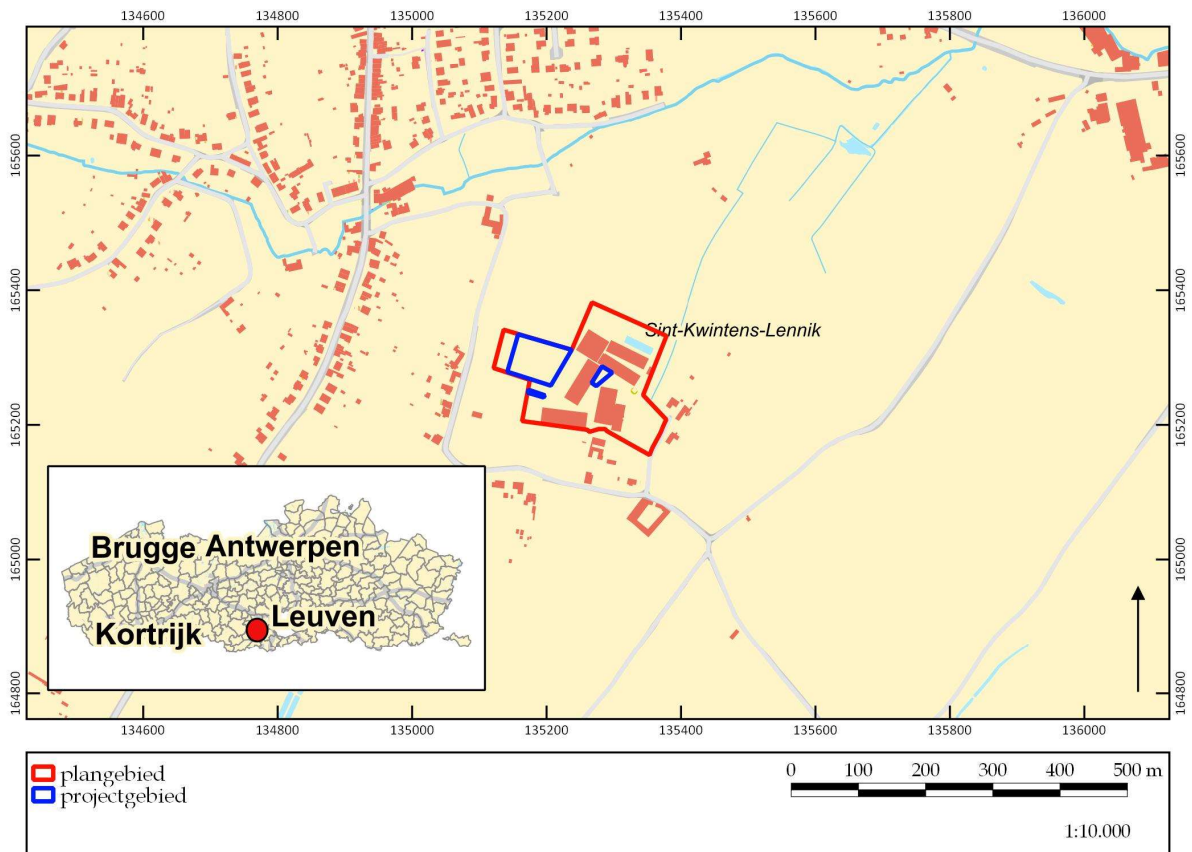
Inhoudstafel

1 INLEIDING	5
1.1 RANDVOORWAARDEN	6
1.2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	7
2 VRAAGSTELLINGEN	8
3 METHODIEK VAN HET ONDERZOEK	9
3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK	9
3.2 RAPPORTAGE EN AFBEELDINGEN	10
4 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANEDE WERKZAAMHEDEN	11
4.1 BESTAANDE TOESTAND	11
4.2 NIEUWE TOESTAND	13
5 ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK	17
5.1 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	17
5.2 HISTORISCHE BRONNEN	17
5.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN	19
5.4 LUCHTFOTOGRAFIE	24
5.5 GEO(MORFO)LOGIE EN BODEM	27
5.5.1 DIGITAAL HOOGTEMODEL VLAANDEREN II	28
5.5.2 TERTIAIR GEOLOGISCHE KAART	28
5.5.3 QUARTAIR GEOLOGISCHE KAART	28
5.5.4 BODEMTYPE	30
5.5.5 POTENTIËLE BODEMEROSIE EN BODEMBEDEKKING	31
5.6 ARCHEOLOGISCHE BRONNEN	32
6 SYNTHESE	35
6.1 SAMENVATTING VAN DE ONDERZOEKSRESULTATEN EN BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	35
6.2 IMPACT VAN VROEGERE EN GEPLANEDE WERKEN	35
6.3 POTENTIEBEPALING, KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL EN AANBEVELING	36
GERAADPLEEGBE LITERATUUR	38
GERAADPLEEGBE WEBSITES	38
LIJST VAN FIGUREN	39

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Ilingenstraat, ten zuiden van de historische kern van (Sint-Kwintens-)Lennik (provincie Vlaams-Brabant). Het omvat één groot kadastraal perceel met een totale oppervlakte van ca. 32.956 m². Binnen het terrein staan momenteel verschillende gebouwen met een agriculturele functie, omringd door plantenbedden.

De opdrachtgever plant om verschillende nieuwe silo's en trayvelden aan te leggen. Deze te ontwikkelen en de te regulariseren projectgebieden zijn op de kaarten in het blauw aangeduid (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van een archeologienota waarvan akte is genomen naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag. Het onderzoek (projectcode 2021L138) werd uitgevoerd door twee archeologen, waarvan één erkende archeoloog conform de Code van Goede Praktijk. Onderhavige archeologienota bestaat uit twee delen: een verslag van de resultaten van het vooronderzoek (deel I) en het daaruit voortvloeiende programma van maatregelen (deel II).

Het onderzoek omvat in de eerste plaats een bureauonderzoek. Hierbij wordt nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek wordt geëvalueerd in hoeverre er voldoende informatie voorhanden is om tot bovengenoemde doelstelling te bekomen, of dat er bijkomend vooronderzoek in een andere vorm (al dan niet met bodemingreep) noodzakelijk is.

Het verslag van de resultaten van het vooronderzoek omvat naast deze inleiding nog vijf hoofdstukken. In hoofdstuk 2 worden de vraagstellingen die voor dit onderzoek relevant zijn, opgesomd. Deze vraagstellingen zullen in hoofdstuk 6 beantwoord worden, in zoverre als mogelijk op basis van de resultaten van het vooronderzoek. De gehanteerde werkwijze en onderzoeksstrategie worden in hoofdstuk 3 beschreven. Hier wordt ook de gemaakte selectie inzake bronnen verantwoord (cf. de Code van Goede Praktijk, par. 12.5.2.1). De geplande werkzaamheden worden in hoofdstuk 4 beschreven. Hierbij is van groot belang dat duidelijk wordt in hoeverre de werken impact zullen hebben op het (eventueel aanwezige) bodemarchief. Hoofdstuk 5 vormt de weerslag van de resultaten van het bureauonderzoek (*assessment*), gebaseerd op een exhaustieve studie van het beschikbare kaartmateriaal, de historische en archeologische bronnen. In dit hoofdstuk wordt geëvalueerd wat de archeologische potentie van het plangebied is. In hoofdstuk 6 wordt een synthese gevormd op basis van het *assessment*, waarin de onderzoeksvragen beantwoord worden en wordt ook geïnformeerd over de eventuele kennisvermeerdering die het plangebied kan opleveren. Verder wordt nagegaan in hoeverre de eventuele archeologische en cultuurhistorische waarden aangetast kunnen/zullen worden door de geplande werkzaamheden. Het eerste deel wordt afgesloten met de bibliografie en bijlagen. Het tweede deel omvat een gemotiveerd advies omtrent het vervolgtraject (programma van maatregelen).

1.1 Randvoorwaarden

Het terrein is nog niet toegankelijk voor verder vooronderzoek met ingreep in de bodem, dit omwille van economische redenen. Men wil eerst afwachten of de vergunning verleend wordt, alvorens over te gaan tot het maken van kosten voor verder archeologisch onderzoek.

1.2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Ilingenstraat, Lennik
Ligging	Ilingenstraat 74, 1750 Lennik
Kadastrale gegevens	Lennik, 1 ^e afdeling, sectie F, perceel 71B.
Bounding Box	X 135021.719963, 165149.4526, 135477.871463, 165387.397875
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2021L188
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Veerle van Kersen, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	December 2021
Geplande ingreep	aanleg trayvelden en silo's; nivelleren terrein, aanleg goot, regularisatie asfalt verhardingen
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 32.956 m ²
Oppervlakte geplande werken	ca. 6.360 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 5.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, archeologisch vooronderzoek in uitgesteld traject

2 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert de meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?

3 Methodiek van het onderzoek

3.1 Onderzoeksmethodiek

Om na te gaan of er archeologische en cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig zijn en om een antwoord te kunnen geven op de in hoofdstuk 2 geformuleerde vraagstellingen, is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn verschillende soorten bronnen geraadpleegd, die in hoofdstuk 5 besproken zullen worden (*assessment*). De meeste bronnen zijn online beschikbaar gesteld door de Vlaamse Overheid.

Om de fysische geografie van het projectgebied te onderzoeken zijn de bodemkaart, bodembedekkingskaart, erosiegevoeligheidskaart, tertiair geologische kaart en quartair geologische kaart geraadpleegd. Deze zijn online te raadplegen in de databases van Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be) en in de Databank Ondergrond Vlaanderen (www.dov.vlaanderen.be).

Om een beeld te krijgen van de historische (landschaps)ontwikkeling van het plangebied zijn de beschikbare historische en topografische kaarten geraadpleegd. De gegeorefereerde historische kaarten, dit zijn de kaart van Frickx (1712), de kaart van Villaret (1745-1748), de kaart van de Ferraris (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841), de kadasterkaart van Popp (1842-1879) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854), kunnen online geraadpleegd worden via het Geoportaal Onroerend Erfgoed (www.geo.onroenderfgoed.be).

De kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is voor dit gebied niet beschikbaar.

Op dezelfde website zijn ook verschillende 20^e- en 21^e-eeuwse luchtfoto's te raadplegen. Daarnaast is gebruik gemaakt van ander historisch kaartmateriaal, o.a. uit de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, dat is in te zien via de website van Cartesius (www.cartesius.be). Voor de historische bronnen is gebruik gemaakt van de inventaris onroerend erfgoed en van schriftelijke bronnen. De combinatie van historische bronnen, historische kaarten, topografische kaarten en luchtfoto's zorgt ervoor dat de ontwikkeling van het projectgebied en de ruimere omgeving vanaf de 18^e eeuw tot het heden goed in beeld gebracht kan worden.

Om ook zicht te krijgen op de perioden vóór de 18^e eeuw is onderzocht of er zich in en/of nabij het plangebied archeologische resten in de ondergrond bevinden of reeds zijn onderzocht. Om dit te kunnen bepalen, zijn voornamelijk de online beschikbare gegevens geanalyseerd. Hierbij is in eerste instantie de database van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI; www.cai.onroenderfgoed.be) bevraagd. Hierbij moet opgemerkt worden dat de CAI niet volledig is en geen garantie biedt op de aanwezigheid of afwezigheid van een eventuele archeologische site. Ook is www.inventaris.onroenderfgoed.be geraadpleegd voor het plangebied en de ruimere omgeving. Dit is verder in dit rapport verwerkt.

Naast het onderzoek naar de historische ontwikkeling van het gebied en de reeds gekarteerde archeologische vindplaatsen, dienen ook de geplande werkzaamheden en de (eventueel) hierbij horende verstoringen in kaart gebracht te worden. De beschrijvingen gebeuren op basis van de plannen en schetsen die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld (hoofdstuk 4). Hiertoe behoren de plannen van en informatie over de bestaande bebouwing (“bestaande toestand”) en de bouwtekeningen van het te realiseren project (“nieuwe toestand”).

Op basis van alle beschikbare gegevens is tenslotte een conclusie getrokken omtrent de kans op de aanwezigheid van archeologisch erfgoed met een groot potentieel tot kennisvermeerdering en de eventuele intactheid van een al dan niet aanwezige archeologische site (hoofdstuk 6). Hieruit vloeit een advies omtrent eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

3.2 Rapportage en afbeeldingen

De indeling in hoofdstukken is reeds eerder beschreven. Wat betreft de afbeeldingen die in deze archeologienota zijn opgenomen, geldt dat zij alle zijn afgebeeld op klein formaat omwille van de opmaak van de tekst. In bijlage zijn de beschikbare plannen opgenomen.

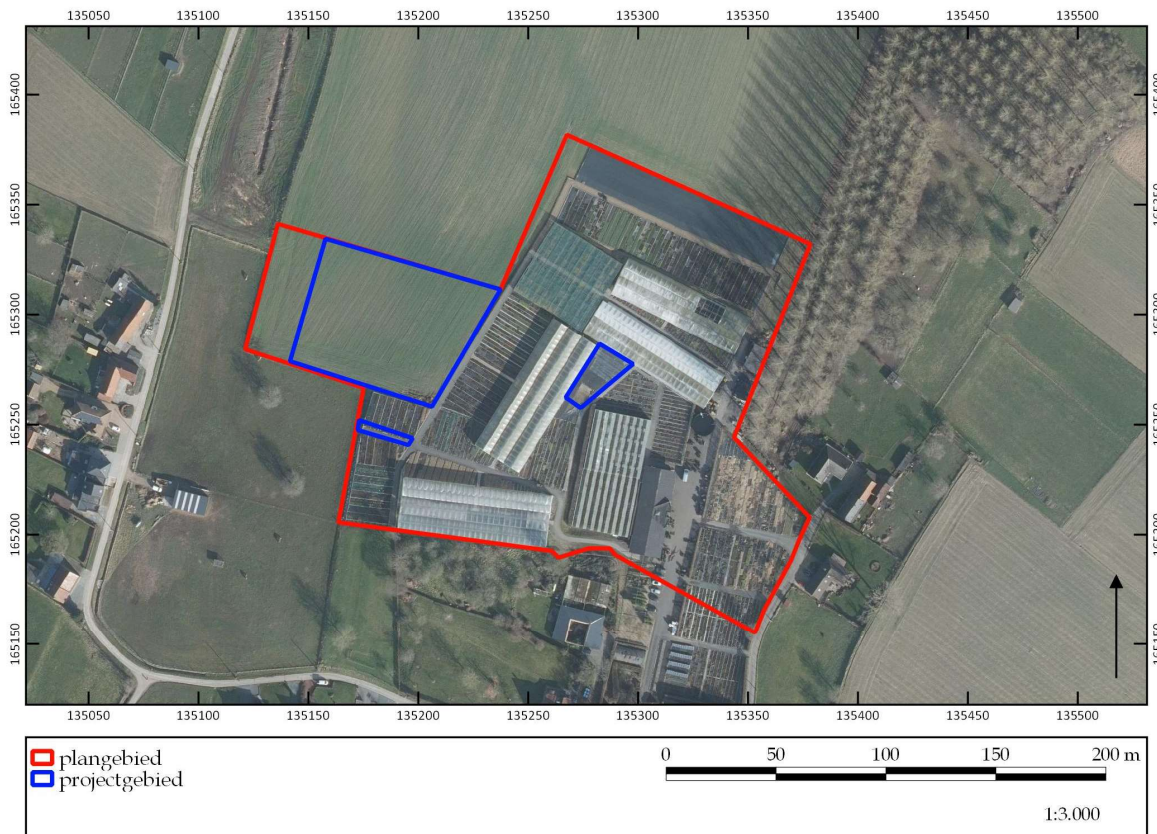
De kaarten die gemaakt zijn op basis van de beschikbare bodemkaarten, luchtfoto's en CAI zijn zoveel mogelijk op eenzelfde schaal vervaardigd (zie ook figurenlijst). Omwille van de duidelijkheid (vb. situeren van het plangebied ten opzichte van de omringende omgeving) kan hiervan afgeweken zijn. Historische kaarten zijn op een andere schaal gemaakt om zo ook zicht te geven op een groter gebied, of juist in te zoomen op details.

De in deze archeologienota opgenomen informatie en plannen zijn vermeld met toezegging van de opdrachtgever.

4 Beschrijving van de geplande werkzaamheden

4.1 Bestaande toestand

Het plangebied is gelegen aan de Ilingenstraat nummer 74, dezelfde straat die ook ten zuiden en westen loopt. Het terrein omvat één kadastraal perceel, waarop verschillende serres gebouwd zijn, samen met andere agriculturele gebouwen en een kantoorgebouw. Hier rond liggen verscheidene plantenbedden. De te ontwikkelen gebieden zijn momenteel in gebruik voor land- of tuinbouw (fig. 2 & 3).

Figuur 2. Overzichtsfoto bestaande toestand. ©LARES

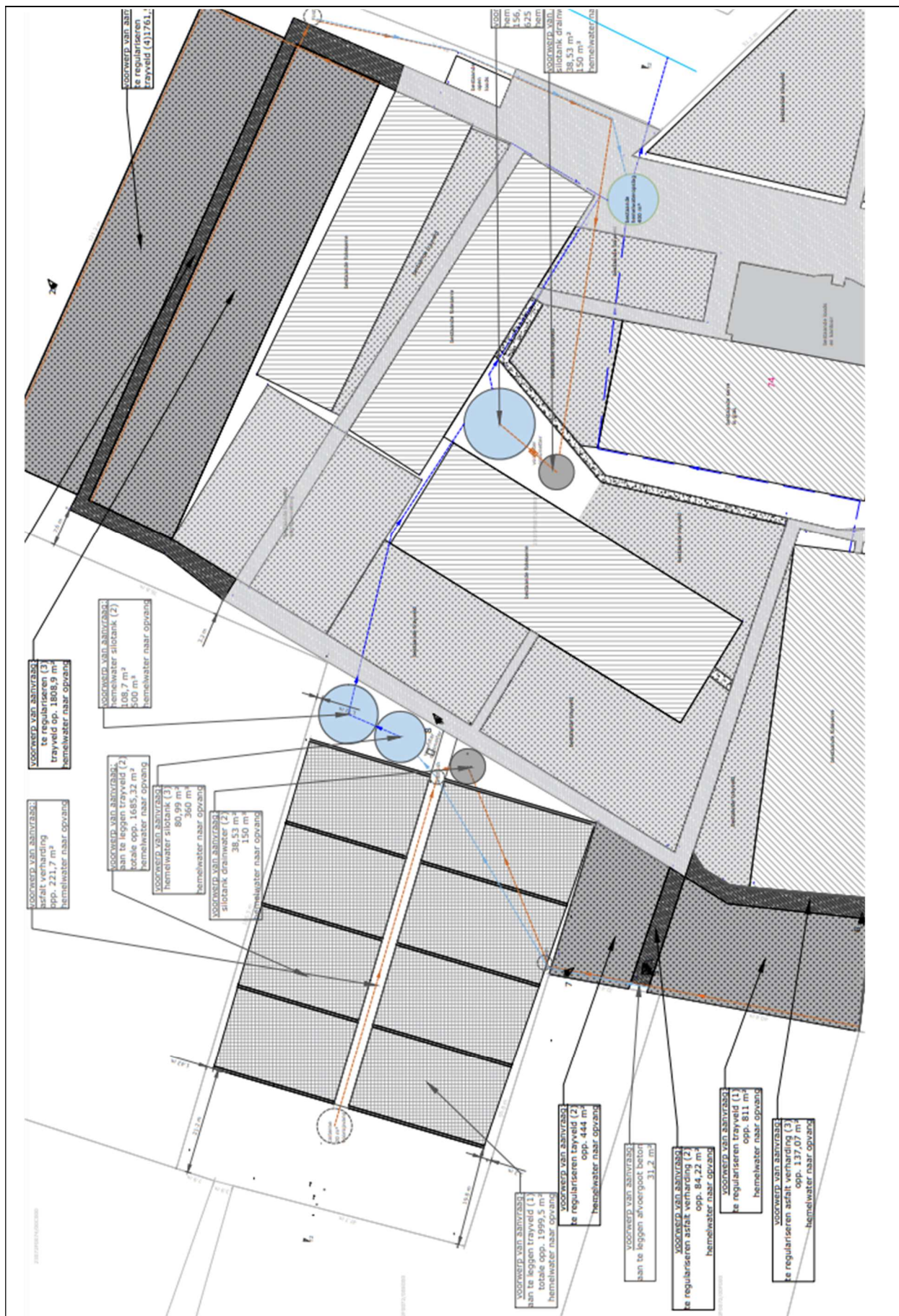
Figuur 3. Inplantingsplan bestaande toestand.

4.2 Nieuwe toestand

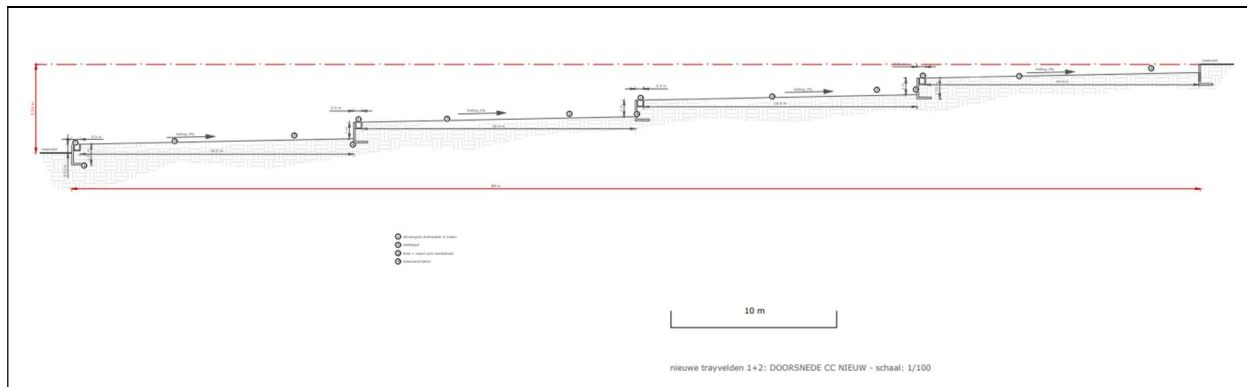
De opdrachtgever plant om twee nieuwe trayvelden aan te leggen van 1.999,5 m² en 1.685,32 m². Gezien het gebied op een helling ligt zullen deze in de vorm van terrassen ingericht worden. Om de terrassen te begrenzen worden er voor de velden vijf keerwanden in beton ingegraven tot ca. 73 cm diep. Voor de velden wordt bovendien het maaiveld genivelleerd, met een lichte helling naar een centraal pad toe. Voor dit pad tussen de twee trayvelden wordt een verharding voorzien van 221,7 m², waaronder een leiding voor het afvoer van water geplaatst wordt. De leiding en de asfaltlaag zullen samen de bodem hier tot ca. 60 cm diep verstoren (fig. 4, 5, 6 & 7). Daarnaast komen er vijf nieuwe silo's bij op het terrein, drie voor hemelwater (156,46 m², 108,7 m² en 80,99 m²), en twee voor drainwater (beiden 38,53 m²). Volgens de plannen zullen al deze silo's de bodem tot ca. 100 cm diep verstoren (fig. 8). Ten slotte wordt er ten zuiden van de nieuwe velden ook een betonnen afvoergoot aangelegd met een totale oppervlakte van 31,2 m².

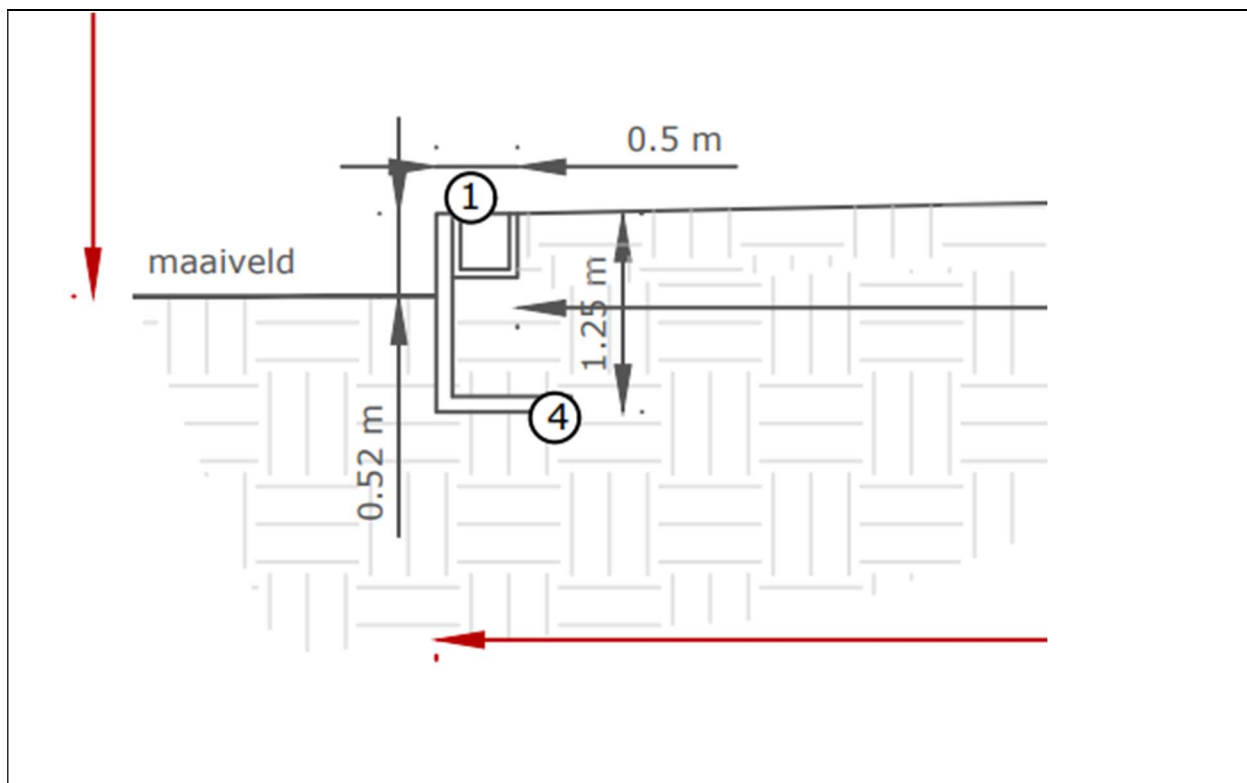
Figuur 4. Implantingsplan nieuwe toestand.

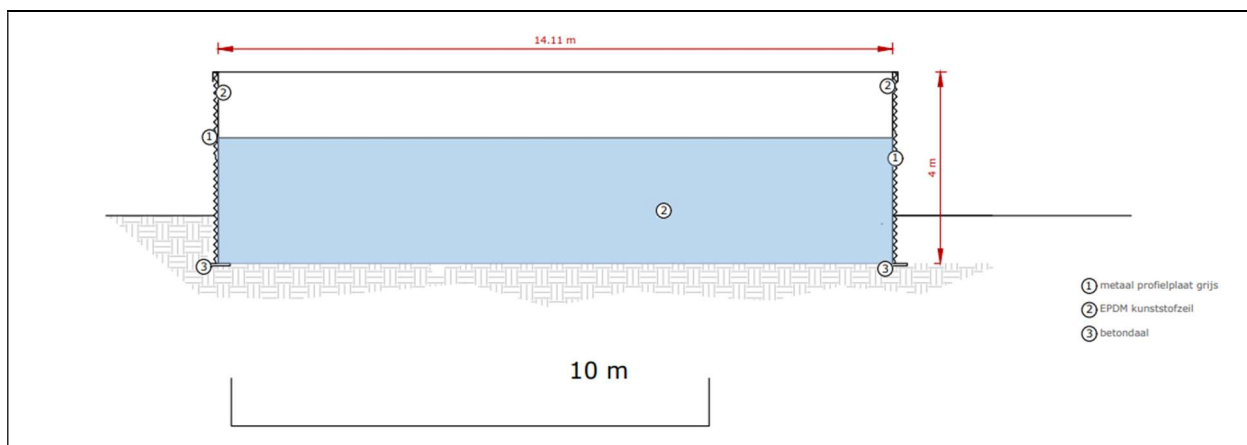
Figuur 5. Uitsnede van het inplantingsplan.

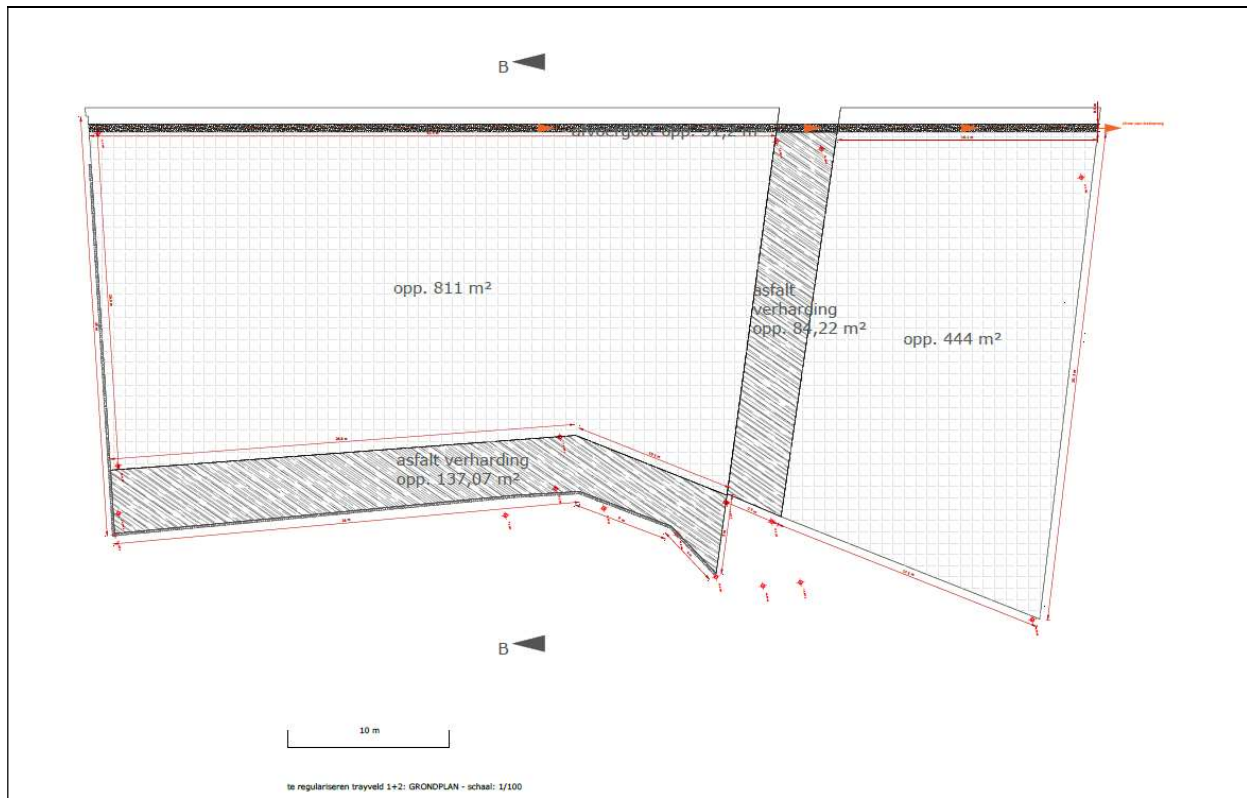
Figuur 6. Doorsnede van de nieuwe trayvelden.

Figuur 7. Detail van de doorsnede van de nieuwe trayvelden.

Figuur 8. Principe doorsnede van de silo's.

Figuur 8b. Te regulariseren trayveld en verhardingen.

5 Archeologisch bureauonderzoek

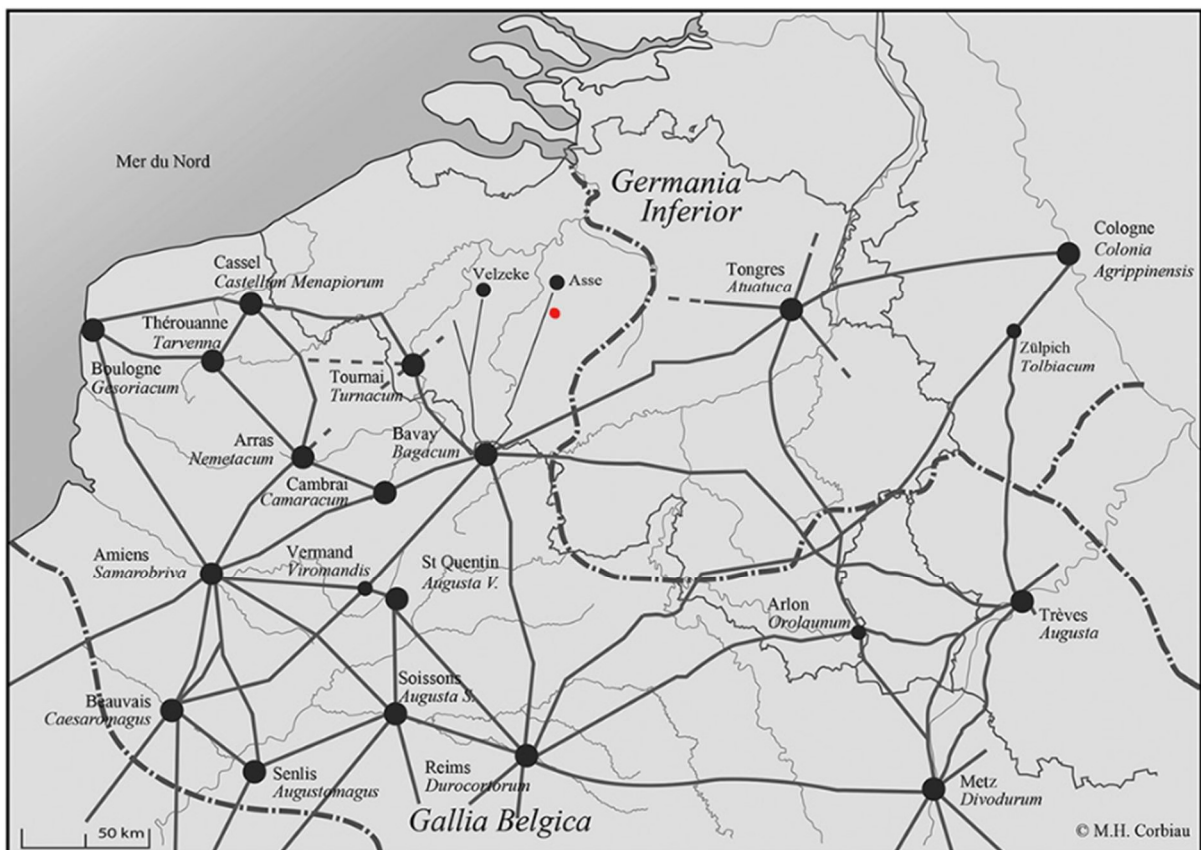
In dit hoofdstuk wordt verslag uitgebracht van het bureauonderzoek naar de archeologische en historische kennis over het plangebied (*assessment-rapport*). De hierbij gehanteerde methoden, technieken en criteria zijn beschreven in hoofdstuk 3.

5.1 Archeologische voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek in welke vorm dan ook uitgevoerd binnen de grenzen van het plangebied. Deze bureaustudie is met andere woorden het eerste onderzoek dat voor deze locatie wordt uitgevoerd. Buiten de grenzen van het plangebied zijn op verschillende locaties al archeologisch onderzoek uitgevoerd. Deze worden beschreven in paragraaf 5.6.

5.2 Historische bronnen

Voor het historisch onderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens uit de inventaris onroerend erfgoed en heemkundige literatuur online.

Figuur 9. Overzicht van het Romeinse wegennet in Gallia Belgica en Germania Inferior. Lennik is aangeduid met een rode stip (naar M.H. Corbiau).

De nederzetting van Sint-Kwintens-Lennik is waarschijnlijk ontstaan in de Romeinse tijd, door zijn ligging nabij de Romeinse heirbaan van Bavay naar Asse, de huidige Assesteenweg/Edingsesteenweg (fig. 9). De vroegste bekende referentie dateert uit

877, toen Karel de Kale het domein aan de abdij van Nijvel schonk. De nederzetting wordt vernoemd onder het toponiem *Liniacum*. Deze naam komt vermoedelijk van het Latijnse *linea* (weg) en het suffix *-acum* (villaterrein of kleine nederzetting). Er zijn voorlopig geen structuren uit de Romeinse tijd bekend, maar in de buurt is in de 19^e en 20^e eeuw een aantal losse vondsten gedaan van Romeins aardewerk en munten. In het huidige dorpscentrum werden er tevens Romeinse dakpannen en mortel aangetroffen, waarschijnlijk afkomstig van een onbekende nabijgelegen Romeinse villa (CAI-locatie 6.156). Ook bij het dorpscentrum van Sint-Laureins-Berchem, ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, werd er Romeins bouw materiaal aangetroffen (CAI-locatie 3.275). Tal van gehuchten en vierkantshoeven in de streek rond het domein van Gaasbeek zouden hun oorsprong vinden in de Frankische tijd.¹

Het belang van deze nederzetting nam toe in de vroege middeleeuwen. In de 9^e eeuw werd in het dorpscentrum een mottekasteel gebouwd, genaamd de “Dietborch”, “Duytborch”, “Dodenberg” of “Tuytberg”. Het kasteel verdween waarschijnlijk gedurende de 13^e eeuw, maar de motte is pas in 1887 afgegraven.²

Deze burcht diende ter bescherming van de recent opgerichte markt, halle, kerk en gasthuis. In de 11^e eeuw ontstond daarnaast de schepenenbank van Lennik als gevolg van de opsplitsing van het rechtsgebied van de schepenen van Nijvel. Gradueel winnen de heren van Aa en van het Land van Gaasbeek echter aan macht over de abdij van Nijvel. In de 14^e eeuw gaat het benoemingsrecht over van Nijvel naar de heer van Gaasbeek.³ Uit de middeleeuwen kennen we ook resten van nijverheidsactiviteiten buiten de dorpskern, in de vorm van pottenbakkerijen en mogelijke leemontginningskuilen met aardewerk (CAI-locatie 2.248, 3.409, 3.410 en 2.643). Daarnaast werden er ook enkele imposante gebouwen geplaatst in het centrum van Lennik, waaronder het classicistische Kasteel de Man d’Attenrode.⁴

Deze groei in het regionaal belang van Lennik ging niet alleen gepaard met een sterke bevolkingsgroei, maar ook met ingrijpende veranderingen in het landschap. Vooral tussen de 10de tot de 13de ondernam men grote ontginningen in het Pajottenland om bos, heide en moeras om te zetten in vruchtbare landbouwgrond.

Het onderzoeksgebied ligt net ten noordwesten van de oude vierkantshoeve Hof te Ilingen, en maakte waarschijnlijk deel uit van het landbouwdomein. Dit hof komt reeds in 1231 voor in de Tiendenbeschrijving. Volgens een akte uit 1448 is het in handen van het geslacht “de Ylinghen”, waar het zijn naam aan ontleed.⁵ Deze hoeve bestaat nog steeds, hoewel de huidige gebouwen grotendeels uit de 19^e eeuw dateren.⁶

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Gaasbeek, Sint-Laureins-Berchem, Oudenaken en Elingen [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135376> (Geraadpleegd op 14-12-2021)

² Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Dietborch [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/6156> (Geraadpleegd op 14-12-2021)

³ De Beul 2002.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Tuin van het kasteel van Sint-Kwintens-Lennik [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134746> (Geraadpleegd op 14-12-2021)

⁵ <https://www.lennik.be/producten/detail/161/hof-te-ilingen> (Geraadpleegd op 14-12-2021)

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Hof te Ielingen [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/6401> (Geraadpleegd op 14-12-2021)

Tot in de 20^e eeuw behield de streek rond Lennik zijn agriculturele functie. Na de Tweede Wereldoorlog veranderde het landschap geleidelijk, met een structurele shift van akkerbouw naar veeteelt. Populieren deden hun intrede, en namen langzaam maar zeker de rol van andere boomsoorten in, vooral in de nattere valleigronden. Verder ziet men een percentuele toename van intensieve fruitteelt en tuinbouw, en een verschuiving van graanteelt naar voedergewassen zoals maïs. Het agrarische karakter van de streek bleef echter behouden, ondanks de verstedelijkingsdruk van Brussel. De huidige gemeente Lennik omvat de deelgemeentes van Sint-Kwintens-Lennik, Sint-Martens-Lennik, Eizeringen en Gaasbeek.

5.3 Cartografische bronnen

Voor dit gedeelte van het onderzoek zijn de kaarten van Villaret, Frickx, van de graaf De Ferraris, de Atlas der Buurtwegen, de Poppkaart en de Vandermaelenkaart gebruikt. De topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is voor dit plangebied niet beschikbaar.⁷ Er zijn in dit kader ook recente topografische kaarten bekeken.

Het plangebied ligt ca. 900 m ten zuiden van de historische stadskern van Sint-Kwintens-Lennik. Op de Frickxkaart (1744) (fig. 10) schijnt het gebied echter ten zuidoosten van Sint-Martens-Lennik te liggen. Deze kaart is zeer algemeen en moeilijk te georefereren, waardoor er weinig informatie over het plangebied kan afgeleid worden.

Van enkele jaren later kennen we echter al de Villaretkaart (1745-1748) (fig. 11). Deze kaart kan beter georeferereerd en geeft ook een veel gedetailleerder beeld. Uit de kaart blijkt dat het gebied op de zuidflank van een heuvel lag, en waarschijnlijk in gebruik voor landbouw. Er zijn geen gebouwen afgebeeld op de kaart, maar er loopt wel een weg door het westen van het terrein. Ook zien we hoe een zijarm van de Diepenbroekbeek tot het terrein stroomt in het westen, met een natter gebied tot gevolg, net zoals aan de andere zijden van de heuvel. Rond de huidige Ilingenstraat is er wel al enige bebouwing aangeduid, waaronder een vierkantshoeve. Het gehucht wordt benoemd als “Cense Heling’ue”.

De Ferrariskaart (1771-1778) geeft deze locatie iets gedetailleerder weer (fig. 12). Ook op deze kaart is er geen bebouwing aangegeven voor het plangebied. Het grootste deel lijkt in gebruik te zijn als akker, terwijl het oostelijke, lagergelegen en nattere deel is aangeduid als weiland met meer begroeiing. Het gehucht krijgt hier het toponiem “T’ilingen”.

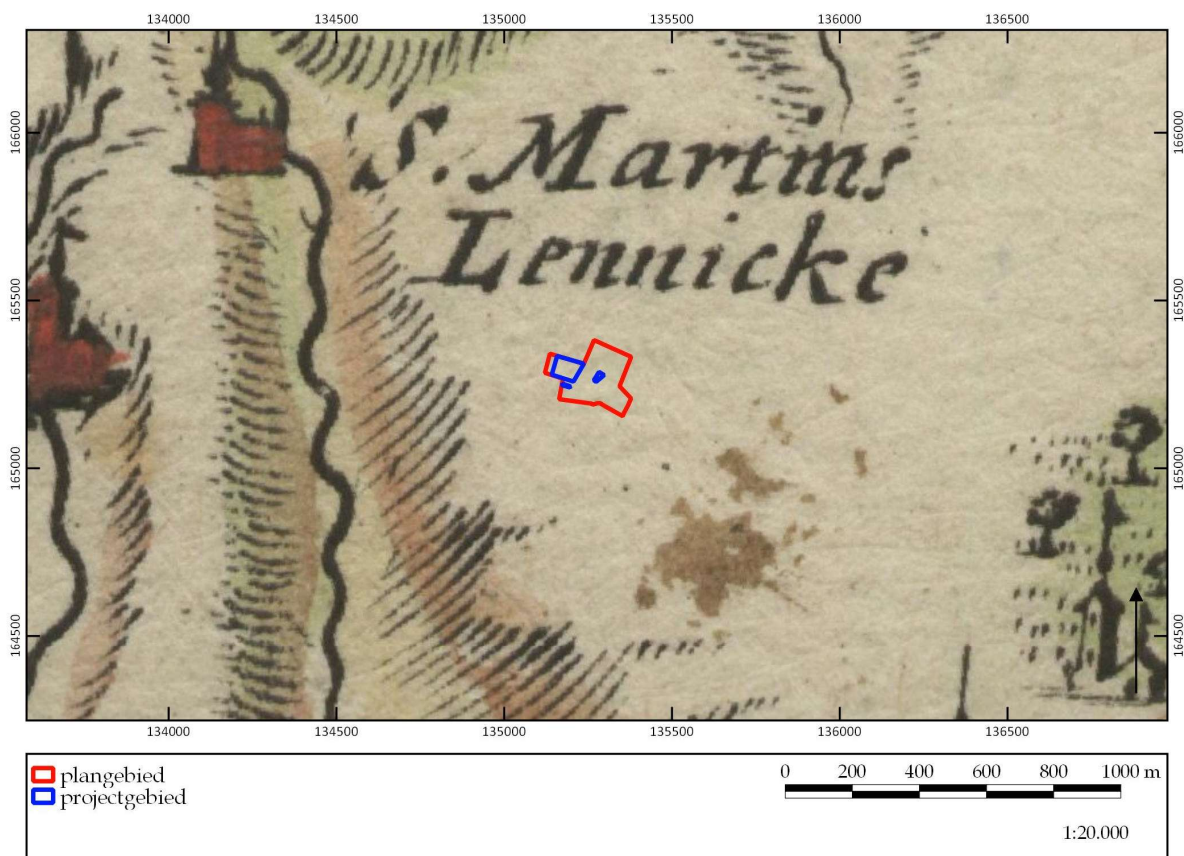
Ongeveer driekwart eeuw later, in 1841, worden de kaarten van de Atlas der Buurtwegen gemaakt (fig. 13). Hierop wordt landgebruik minder gedetailleerd weergegeven, maar daartegenover staat dat de representatie van percelen en

⁷ Alle gebruikte kaarten en luchtfoto's kunnen online geraadpleegd worden op <http://www.geopunt.be>. Dit zal niet elke keer herhaald worden bij de desbetreffende kaartbeschrijving.

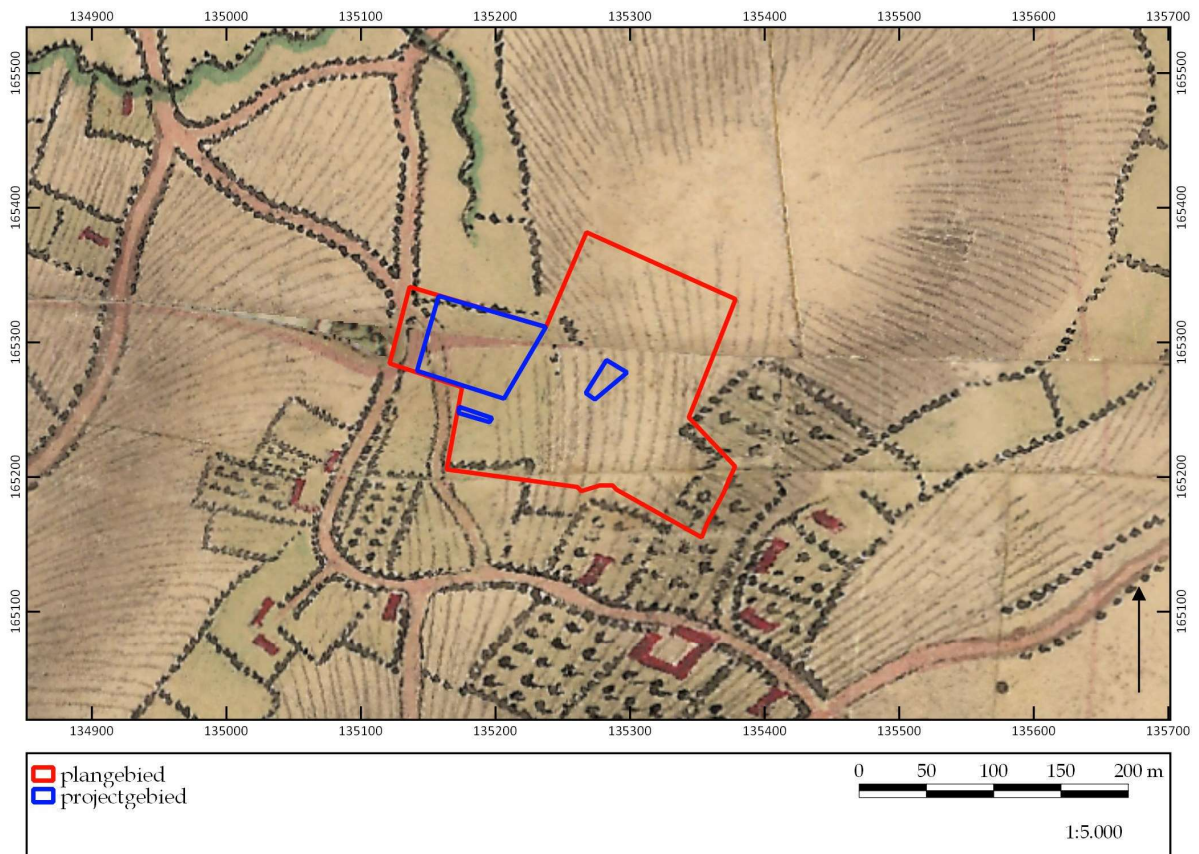
bebouwing veel gedetailleerder en accurater is. Het terrein is nog altijd onbebouwd, en in gebruik voor landbouw. De huidige perceelsgrenzen zijn afgebakend, hoewel ze – vooral in het zuiden – soms net iets anders liggen. Op deze kaart is ook te zien hoe er verschillende (veld)wegen door het gebied lopen. Het gehucht wordt hier “hameau d’Ilingen genoemd”, in de huidige spelling.

Hetzelfde gebruik zien we op de Popp-kaart (1842-1879) (fig. 14). De perceelgrenzen zijn vrij vergelijkbaar met de voorgaande kaart. De paden die door het onderzoeksgebied lopen worden hier de “Slingenveldweg” en “Slingenweg” genoemd (mogelijk een mislezing van Ilingen?). De Vandermaelenkaart (1846-1854) (fig. 15) vertoont geen wezenlijk ander beeld. Hoewel er hier geen percelen aangeduid zijn, is er ook geen bebouwing getekend.

De hierboven besproken historische kaarten tonen een hoge mate van continuïteit in en rond het plangebied vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw tot het einde van de 19^e eeuw. Geen enkele historische kaart karteert bebouwing binnen het plangebied.

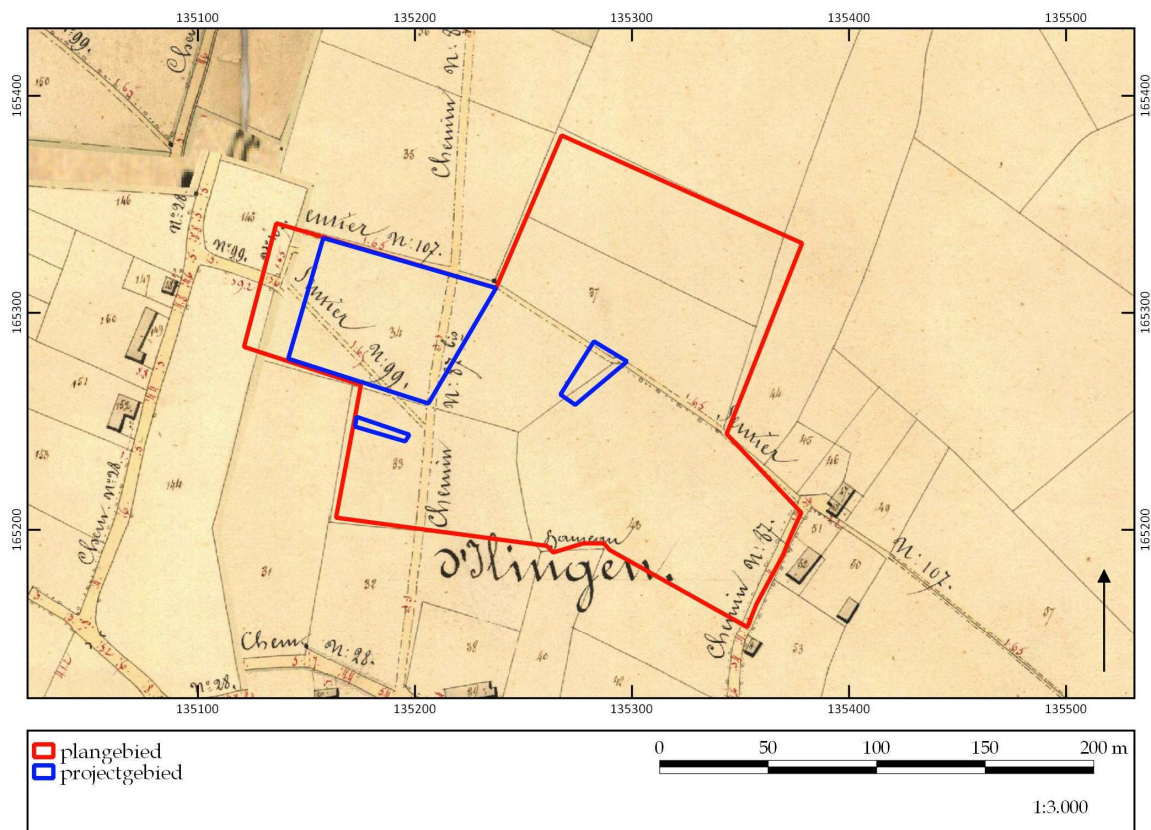
Figuur 10. Uitsnede uit de Frickxkaart (1744).

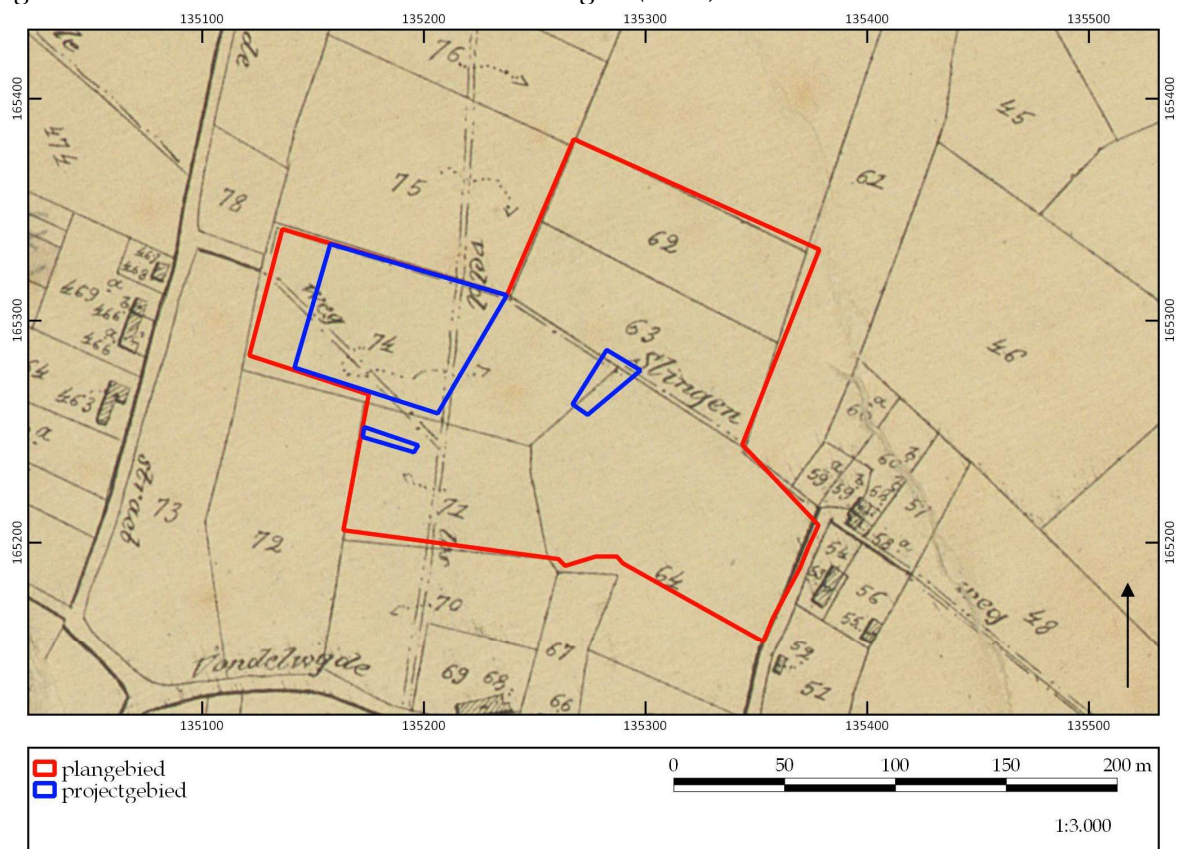
Figuur 11. Uitsnede uit de Villaretkaart (1745-1748).

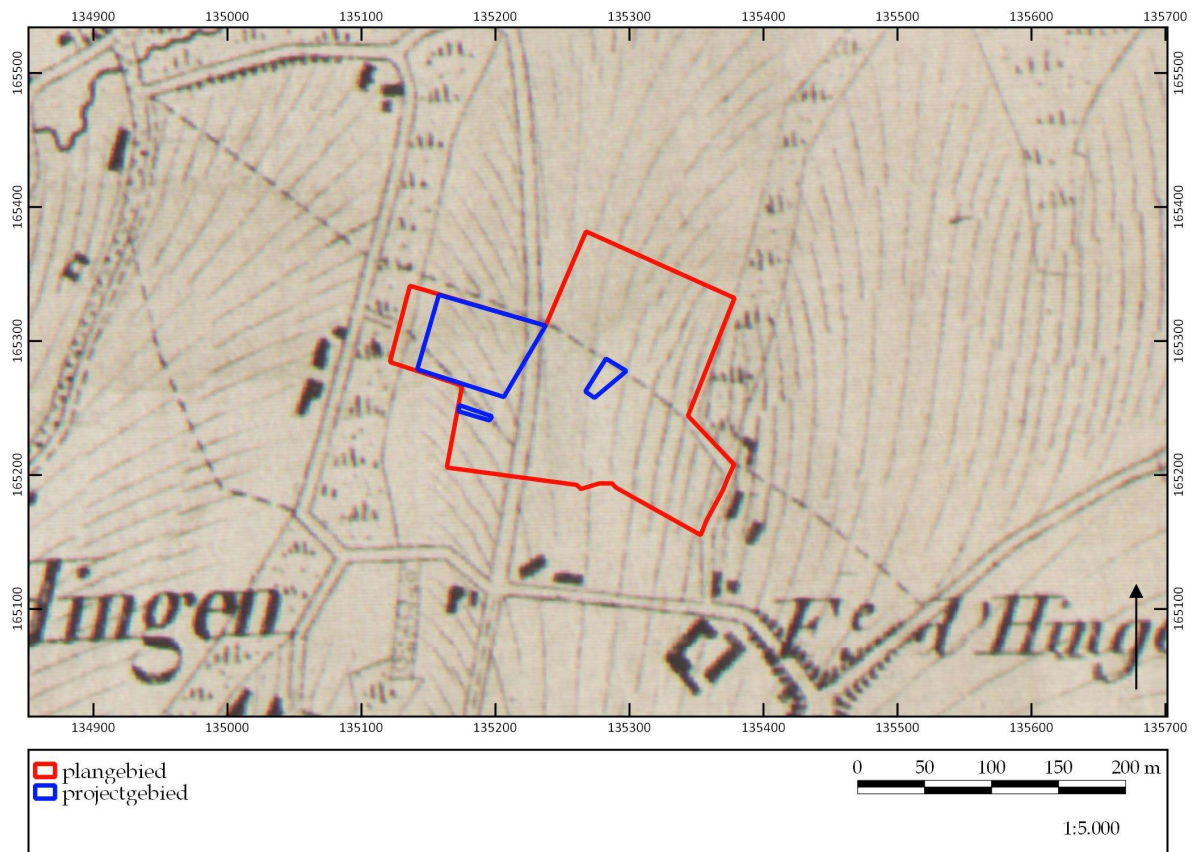
Figuur 12. Uitsnede uit de Ferrariskaart (1771-1778).

Figuur 13. Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (1841).

Figuur 14. Uitsnede uit de Popp-kaart (1842-1879).

Figuur 15. Uitsnede uit de Vandermaelenkaart (1846-1854).

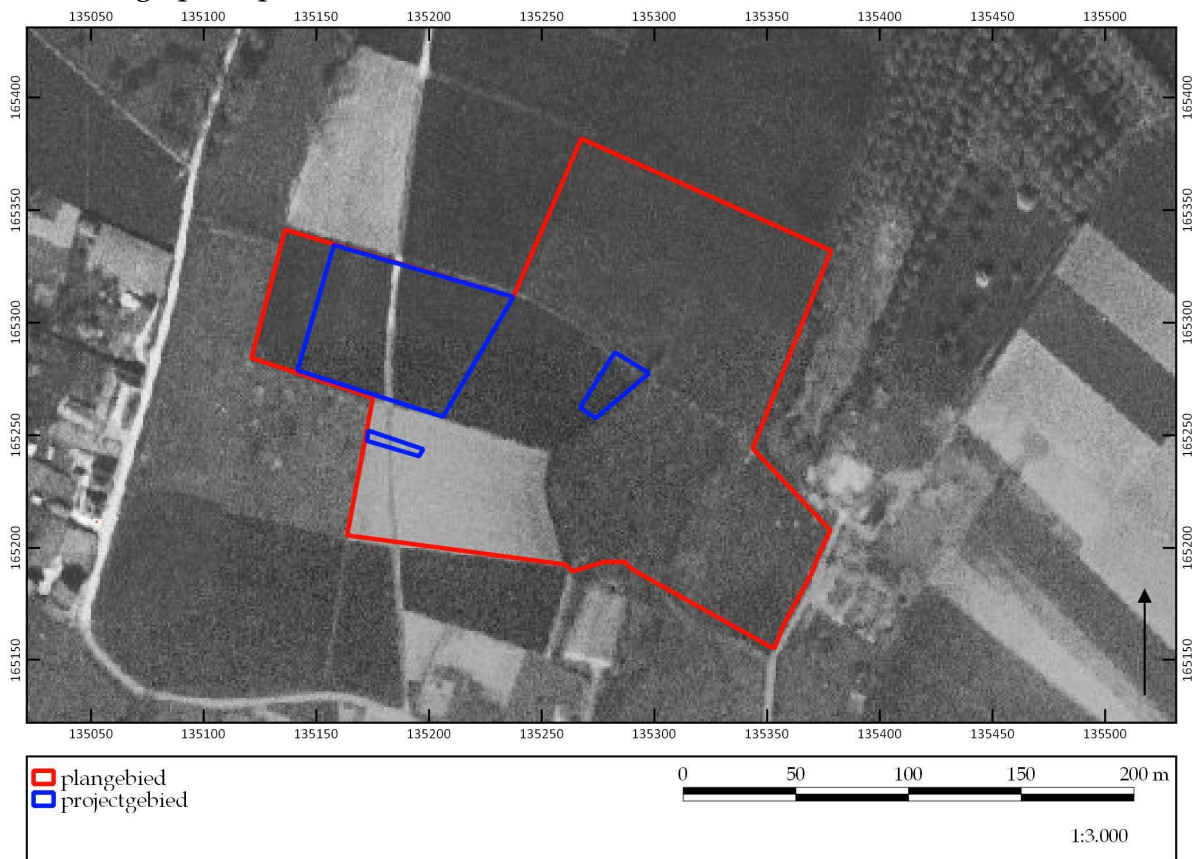
Figuur 16. Uitsnede uit de topografische kaart van België van 1952-1958.

©CARTESIUS

Afsluitend zijn nog enkele topografische kaarten bekeken. Door de grote continuïteit binnen het plangebied en de hoge tijdsresolutie van de verschillende beschikbare topografische kaarten werd ervoor gekozen hier slechts één te bespreken.⁸ De gehele reeks aan topografische kaarten toont immers steeds opnieuw hetzelfde karakter voor het plangebied. De topografische kaart van België van 1952-1958 (fig. 16) geeft hier een goed beeld van. Hierop is duidelijk te zien dat het plangebied, zoals op de eerdere historische kaarten reeds te zien was, niet bebouwd is. De twee veldwegen die het gebied doorkruisen zijn nog aanwezig, maar zijn geen belangrijke verkeersassen.

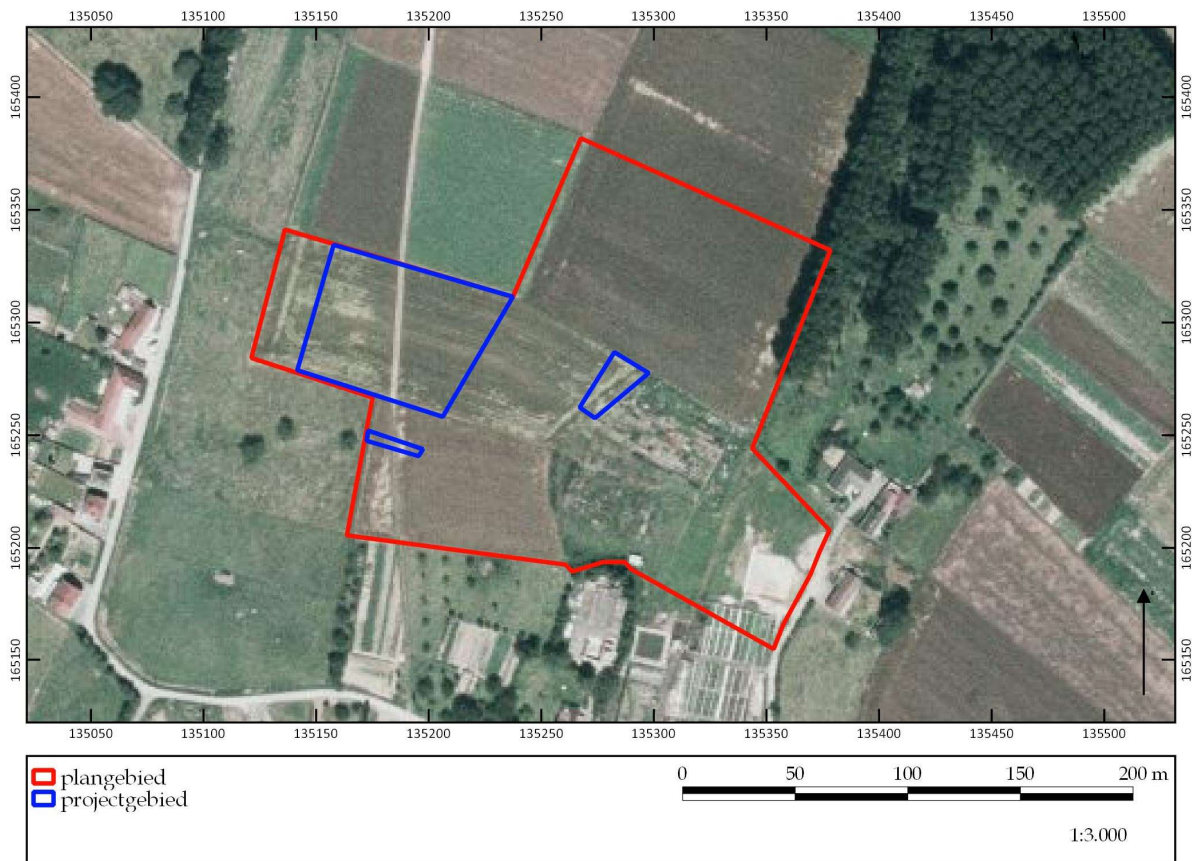
5.4 Luchtfotografie

Ter aanvulling van de 18^e- tot 20^e-eeuwse historische kaarten zijn ook recentere luchtfoto's uit verschillende jaartallen bekeken. De luchtfoto uit 1971 (fig. 17) is zeer grofkorrelig maar toont wel aan dat het plangebied in gebruik is als akkerland. De weg die het gebied van noorden naar zuiden doorkruist steekt duidelijk af. De situatie op de luchtfoto uit 1979-1990 (fig. 18) sluit hier grotendeels bij aan. Er is nog steeds geen bebouwing op het perceel.

Figuur 17. Uitsnede van de luchtfoto uit 1971.

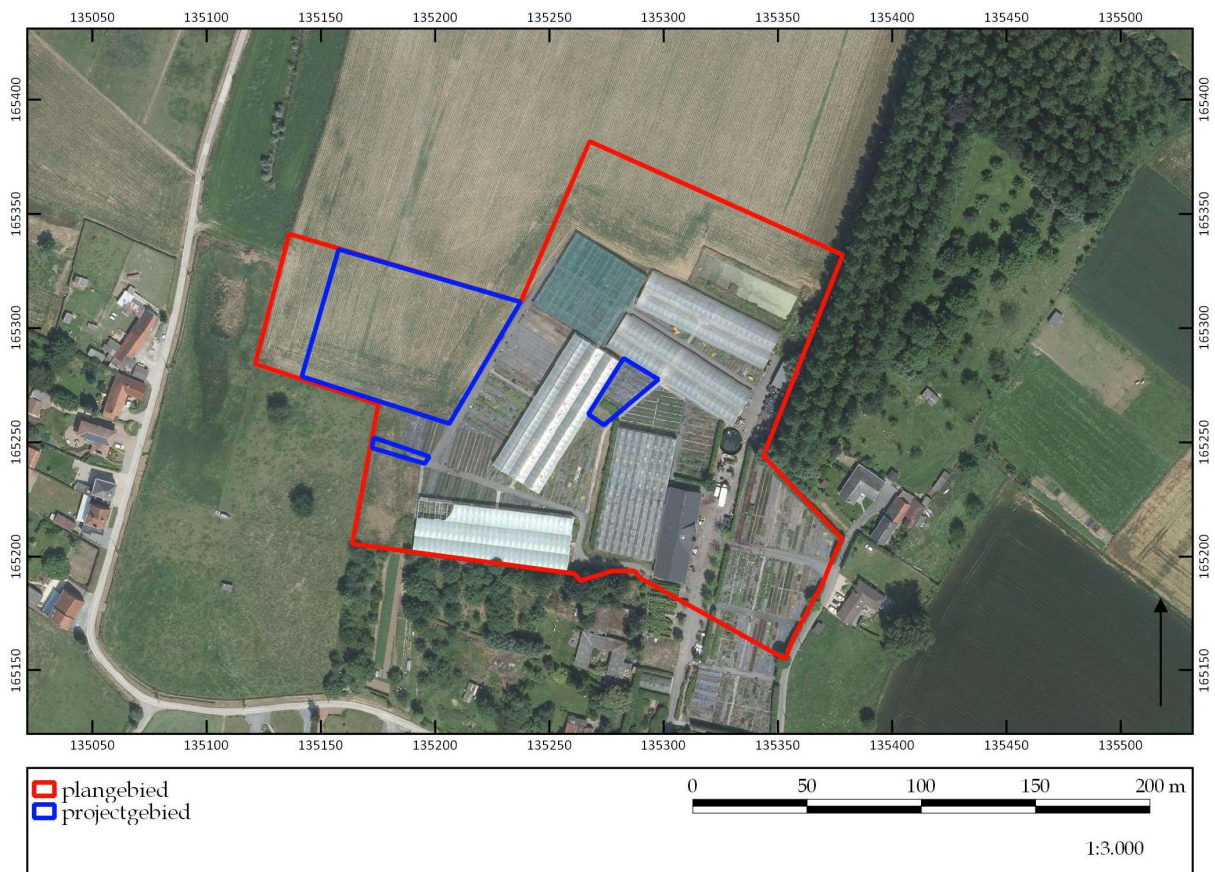
⁸ Voor het meest complete overzicht aan georeferende topografische kaarten voor het plangebied zie www.cartesius.be.

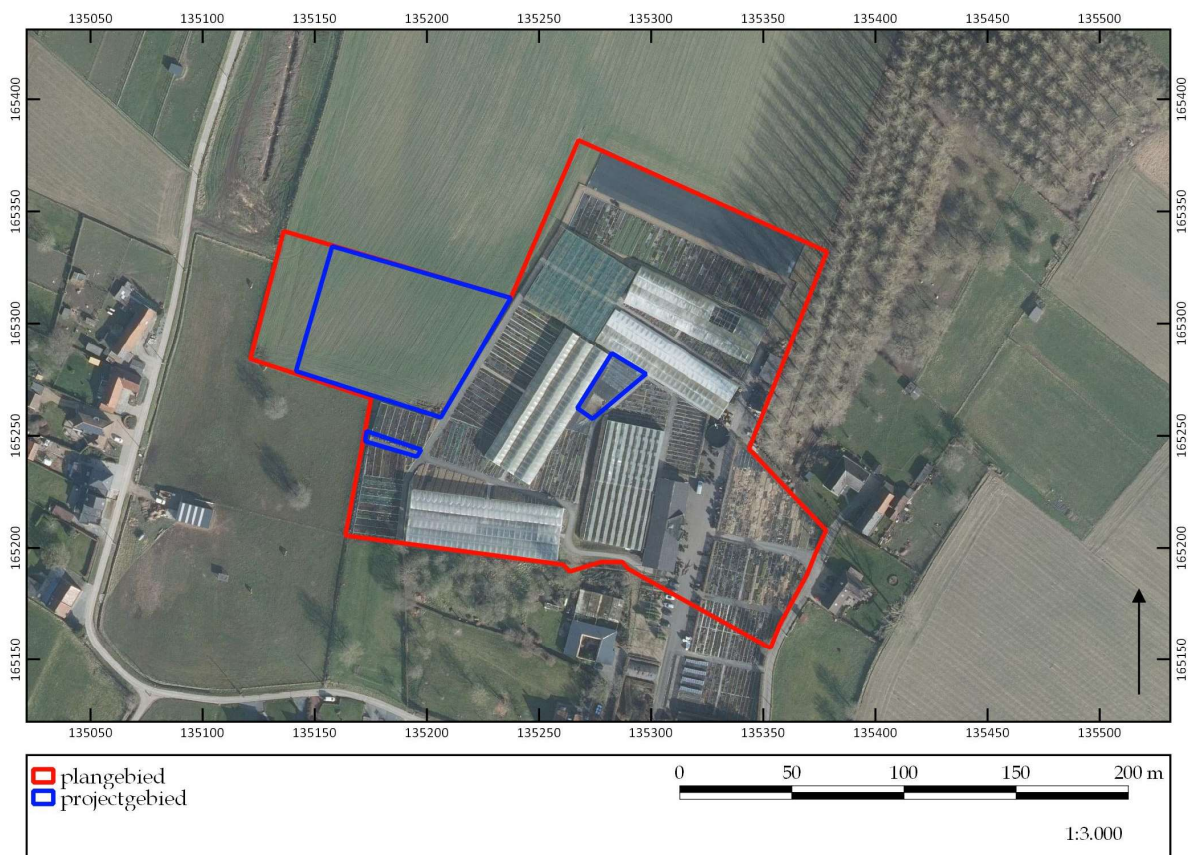
Figuur 18. Uitsnede van de luchtfoto uit 1979-1990.

Figuur 19. Uitsnede van de luchtfoto's uit 2000-2003.

Figuur 20. Uitsnede van de luchtfoto's uit 2013.

Figuur 21. Uitsnede van de meest recente luchtfoto.

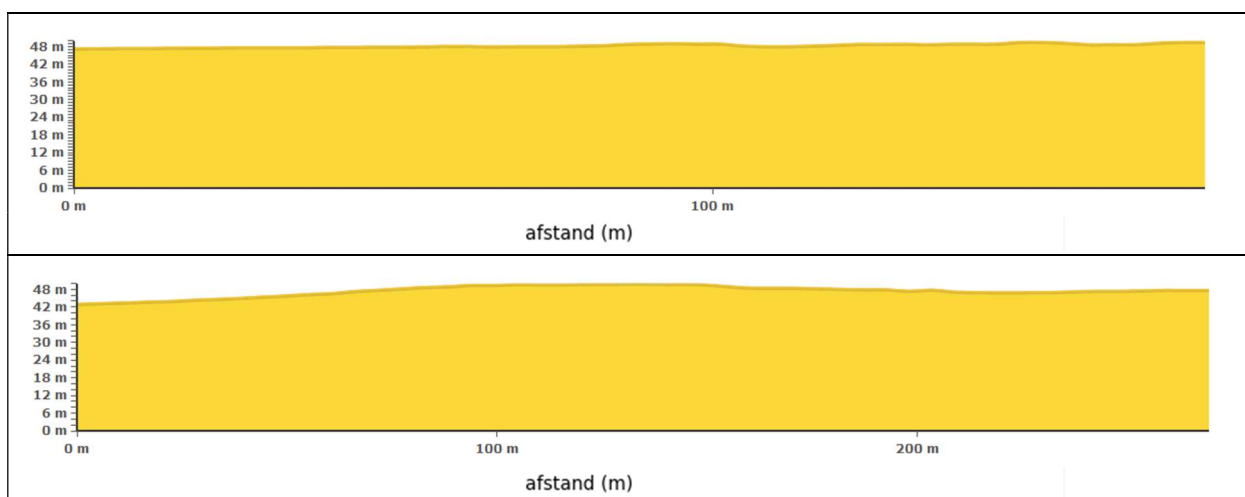
De luchtfoto uit 2000-2003 (fig. 19) laat voor de eerste keer bebouwing zien, in de vorm van een gebouw met enkele grote serres. Deze verschuiving in landgebruik correleert overeen met de stichting van het tuinbouwbedrijf De Swaef in 1987.⁹ De situatie blijft hetzelfde op de luchtfoto uit 2013 (fig. 20), en de meest recente luchtfoto uit 2021 (fig. 21), met slechts de toevoeging van enkele serres en plantenbedden.

5.5 Geo(morfo)logie en bodem

Om de geomorfologie en de bodemopbouw van het plangebied te bestuderen, zijn de bodemkaart van Vlaanderen, de potentiële bodemerosiekaart, de bodembedekkingskaart en de tertiair en quartair geologische kaarten gebruikt.¹⁰ Om te kijken hoe de landschappelijke hoogteligging van het plangebied is ten opzichte van een grotere omgeving en de relatie van het plangebied tot beek- en riviervalleien zich verhoudt is het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II bestudeerd.

Geomorfologisch bevindt het onderzoeksgebied zich in het interfluvium tussen de Dender en de Zenne. Het wordt gekenmerkt door een glooiend landschap dat uitgeschuurd is in de fijnkorrelige afzettingen van de Formatie van Kortrijk. Het is algemeen gekend onder de streeknaam 'Pajottenland'. In dit deel bevindt zich het topografisch laagst gelegen punt (+10m TAW) in de Dendervallei. Lokaal komen in dit gebied nog geïsoleerde heuveltoppen voor, zoals de kam tussen Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en Dilbeek, en de Kesterberg.¹¹ Het onderzoeksgebied situeert zich op een zuidelijke uitloper van de kam tussen Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en Dilbeek.

Het plangebied is gelegen op een hoogte tussen 43,1 m +TAW en 50,0 m +TAW. Bij de straatzijde aan de zuidwestelijke kant loopt dit nog op tot 68,3 TAW (fig. 22). Het grootste hoogteverschil zit op de west-oost as, waarbij het westelijke uiteinde ca. 7 m lager ligt dan het centrale deel van het terrein. Dit reliëf kan verklaard worden door de ligging op een heuvel tussen twee lager gelegen gebieden.

Figuur 22. Terreindoorsnede: boven N-Z; W-O onder.

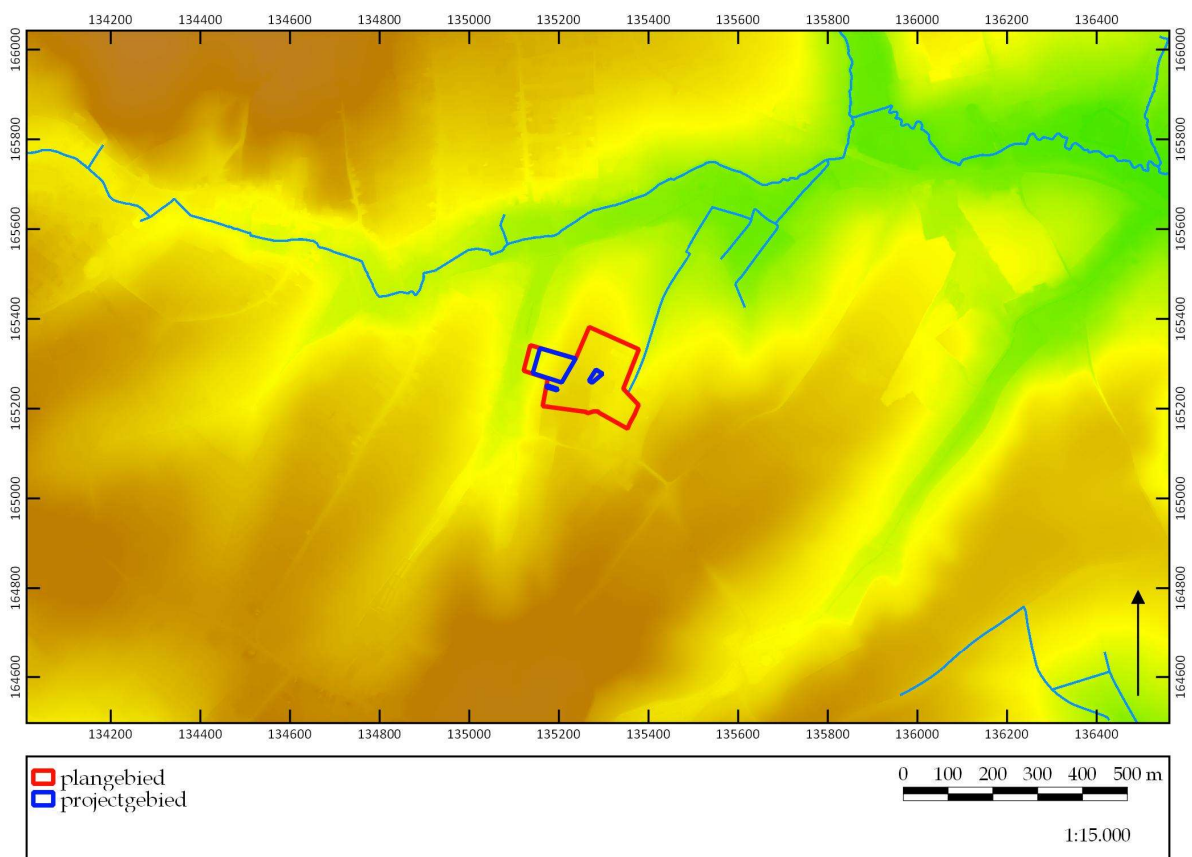
⁹ <https://www.vasteplantendeswaef.be/index.php/over> (Geraadpleegd op 14-12-2021)

¹⁰ Alle bodemkaarten kunnen gevonden worden op www.dov.vlaanderen.be.

¹¹ Schroyen 2003.

5.5.1 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II

Het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (fig. 23) wijst hetzelfde uit. Hierop is te zien dat het plangebied zich op een hoogte in het landschap bevindt, tussen twee armen van de Diepenbroekbeek, die op ca. 250 m ten noorden stroomt. Hoewel de arm ter westen van het gebied niet op de moderne kaart van waterlopen weergegeven wordt, is er vanuit het hoogtemodel en de historische kaarten genoeg bewijs voor de aanwezigheid in het verleden hiervan aan te tonen.

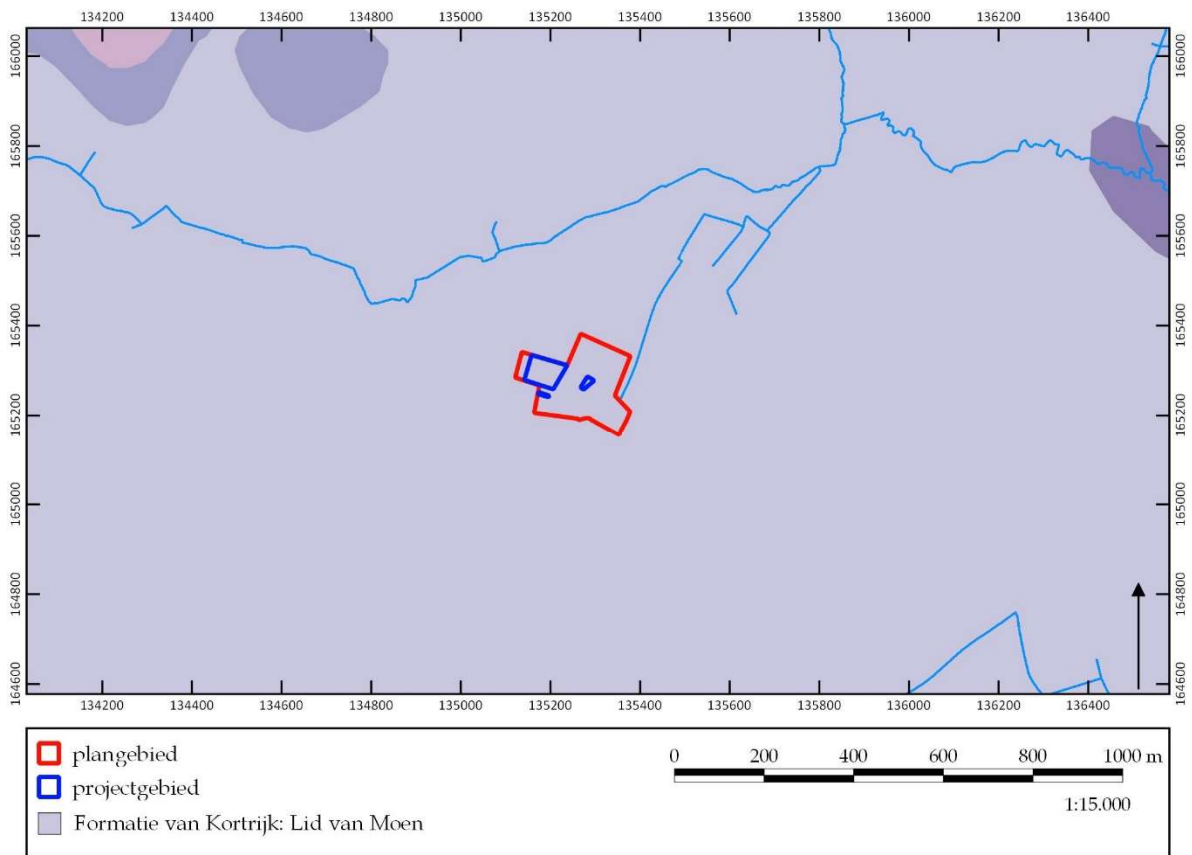
Figuur 23. Hoogteligging op het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II. ©LARES

5.5.2 Tertiair geologische kaart

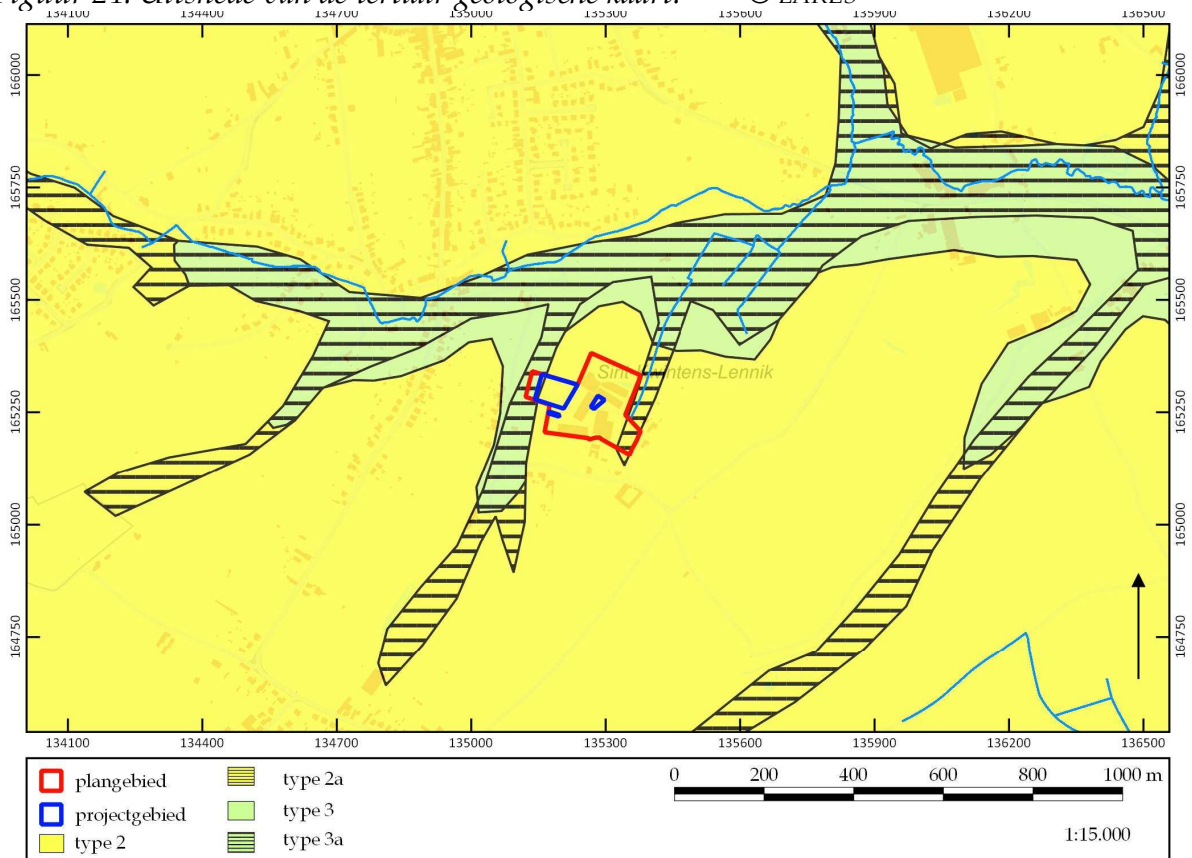
Op de tertiair geologische kaart (fig. 24) ligt het plangebied op een ondergrond die bestaat uit de Formatie van Kortrijk, meer specifiek het Lid van Moen. Dit lid bestaat uit een heterogene afzetting van siltig tot kleihoudend en licht glauconiethoudend zand, met enkele kleiige zones. Vaak is deze klei nummulietiethoudend (*Nummulites planulatus*).

5.5.3 Quartair geologische kaart

Op de quartair geologische kaart (fig. 25) wordt aangegeven dat in het plangebied geen holocene en/of tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de pleistocene sequentie voorkomen (type 2). De basis van de quartairgeologische sequentie wordt gevormd door hellingsafzettingen uit het quartair. Hier bovenop bevinden zich eolische

Figuur 24. Uitsnede van de tertiair geologische kaart. © LARES

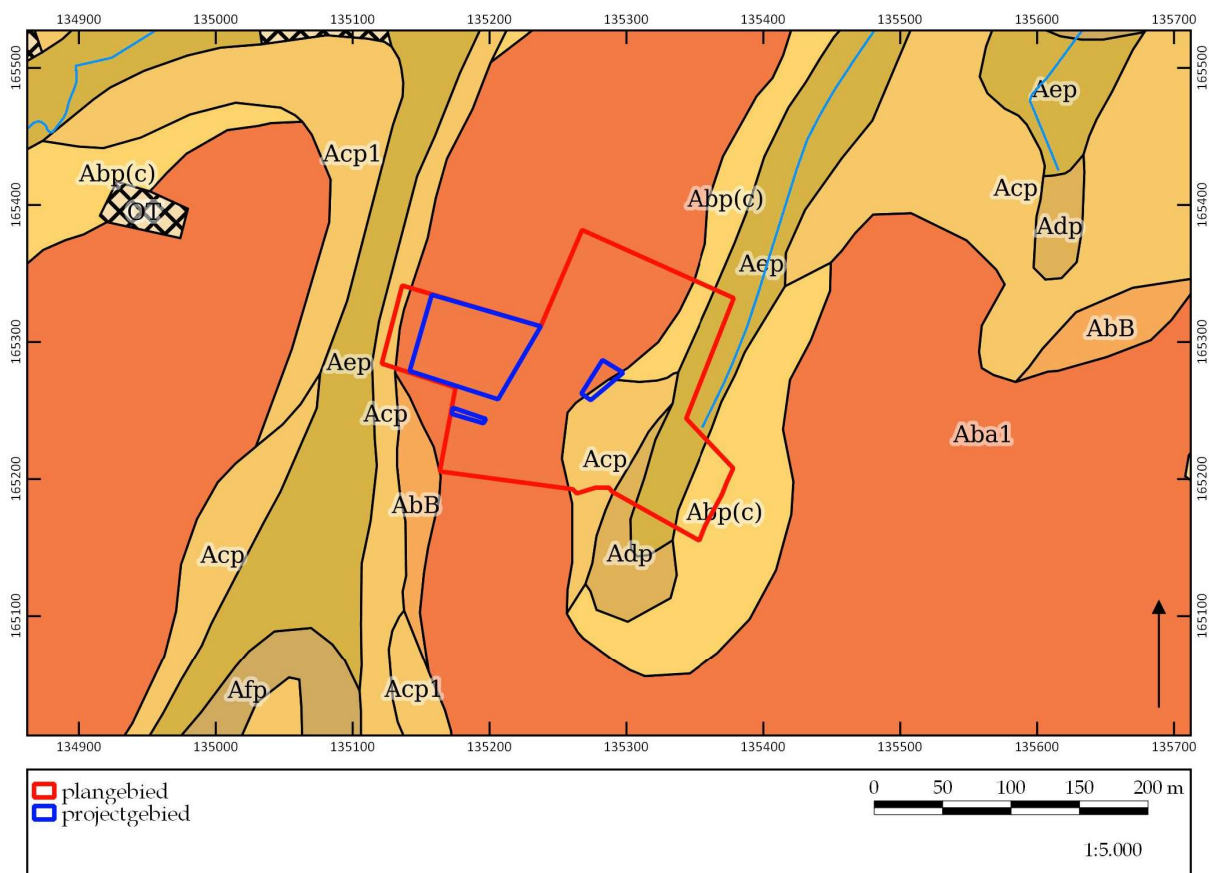

Figuur 25. Uitsnede van de quartair geologische kaart. © LARES

afzettingen van silt of loess uit het weichseliaan (laat-pleistoceen) tot mogelijk vroeg-holoceen. Hetzelfde beeld krijgen we uit de quartair profieltypekaart 1/50.000.¹² Het uiterste westen van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als type 3a. Dit type wordt gekenmerkt door fluviatiele afzettingen van het weichseliaan, met daar bovenop hellingsafzettingen van het quartair, en/of eolische afzettingen van silt uit het weichseliaan. Daar bovenop komen latere fluviatiele afzettingen voor uit het holoceen en mogelijk tardiglaciaal (laat-weichseliaan).

5.5.4 Bodemtype

Op basis van de bodemkaart van Vlaanderen (fig. 26) blijkt dat het grootste deel van het plangebied aangeduid is als Aba1. Dit wil zeggen dat de bodem bestaat uit een droge leemgrond met textuur B-horizont, en een A-horizont dunner dan 40 cm.

Figuur 26. Uitsnede van de bodemkaart. ©LARES

De serie Aba is ontwikkeld in het pleistocene lössdek en vertoont onder de A-horizont een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B-horizont. De bouwvoor bestaat uit een donkerbruin, homogeen humushoudend leem. De bodems vertonen geen watergebrek en geen wateroverlast dankzij de gunstige drainage en het hoog waterbergend vermogen. Op sterk hellende terreinen dienen voorzorgsmaatregelen tegen de erosie genomen te worden.¹³

¹² www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

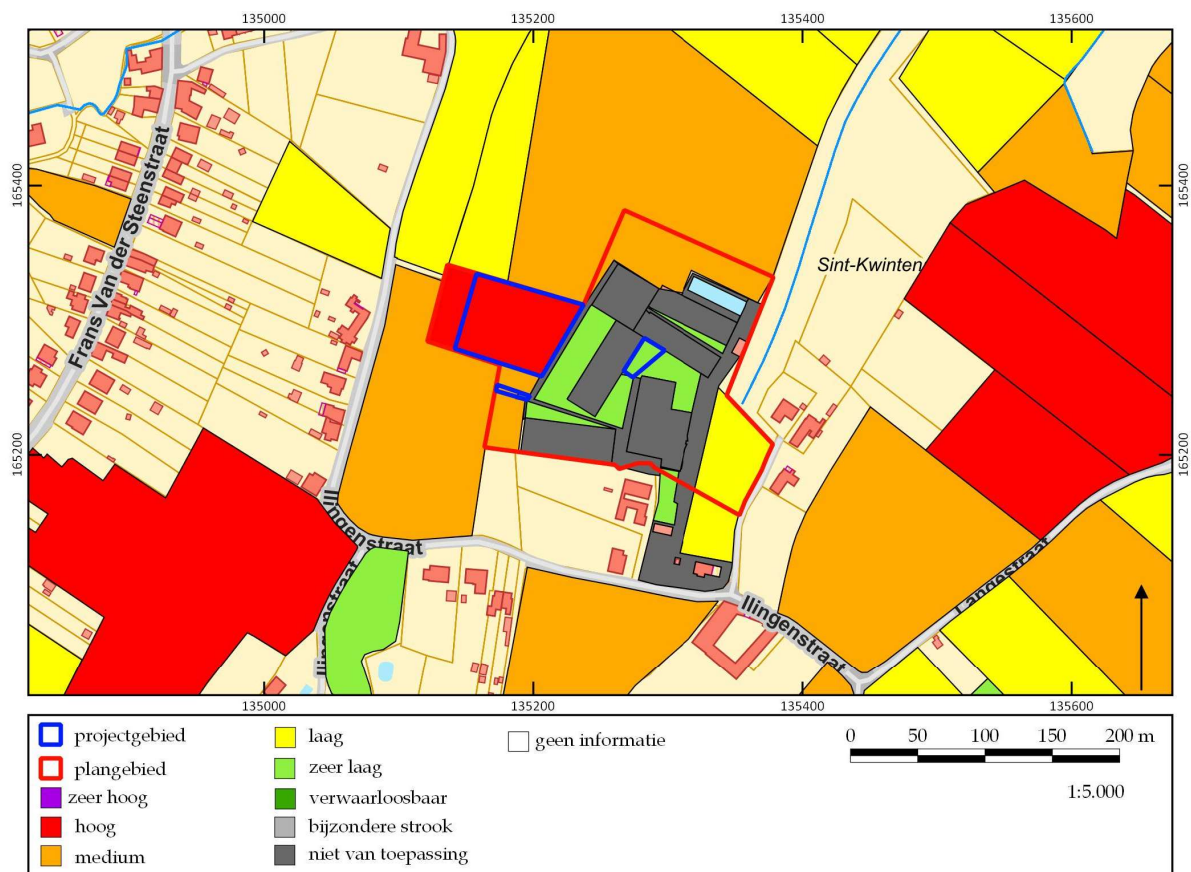
¹³ Van Ranst & Sys 2000; www.dov.vlaanderen.be

Daarnaast is er ook een klein gedeelte van de te ontwikkelen gebieden dat gekarteerd staat als een Acp-bodem. Deze bodems bestaan uit matig droge leemgrond met een geërodeerd profiel. Ze komen voor in valleien met depressies en op lage hellingsgronden, en omvatten vooral colluviale bodems met gleyverschijnselen tussen 80-120 cm diep. De Acp-gronden kunnen tijdelijk aan wateroverlast lijden, want door hun broze structuur slempen ze gemakkelijk dicht na regen.

5.5.5 Potentiële bodemerosie en bodembedekking

De potentiële bodemerosiekaart per perceel (fig. 27) geeft aan dat er voor het westelijk deel van het plangebied een medium tot hoog risico op erosie bestaat. De delen tussen de gebouwen daartegen hebben een zeer lage potentiële erosiegraad.

Uit de bodembedekkingskaart (1 m resolutie) (fig. 28) blijkt een situatie die overeenkomt met de huidige werkelijkheid, zoals hierboven reeds uitgebreid beschreven.

Figuur 27. Uitsnede van de potentiële bodemerosiekaart. ©LARES

Figuur 28. Uitsnede van de bodembedekkingskaart.

©LARES

5.6 Archeologische bronnen

Volgens de CAI zijn er binnen het plangebied geen archeologische waarden aangetroffen (fig. 29).¹⁴ In de bredere omgeving beschikken we over enige informatie. Hieronder worden enkele waarden opgesomd die op korte afstand van het onderzoeksgebied liggen.

Centraal Archeologische Inventaris:

IJZERTIJD - ROMEINSE TIJD

- **CAI ID 21266:** tijdens archeologische opgravingen zijn hier kuilen met aardewerk uit de vroege ijzertijd gevonden, maar ook een brandrestengraf uit de Romeinse tijd, dat *terra sigillata* bevatte met een datering tussen 130-170 n.C.¹⁵

MIDDELEEUWEN:

- **CAI ID 6401:** Hof te Ielingen, Lennik: vierkansthoeve vermeld in de 13^e en 15^e eeuw. Het huidige gebouw dateert uit de 19^e eeuw, nadat een grote brand de

¹⁴ Voor alle waarden die in deze tekst zijn opgenomen, geldt dat de CAI is geraadpleegd op 15 december 2021 (<https://cai.onroenderfgoed.be>). Per genoemde waarde zal dit niet meer herhaald worden. Hetzelfde geldt voor de inventaris van het onroerend erfgoed.

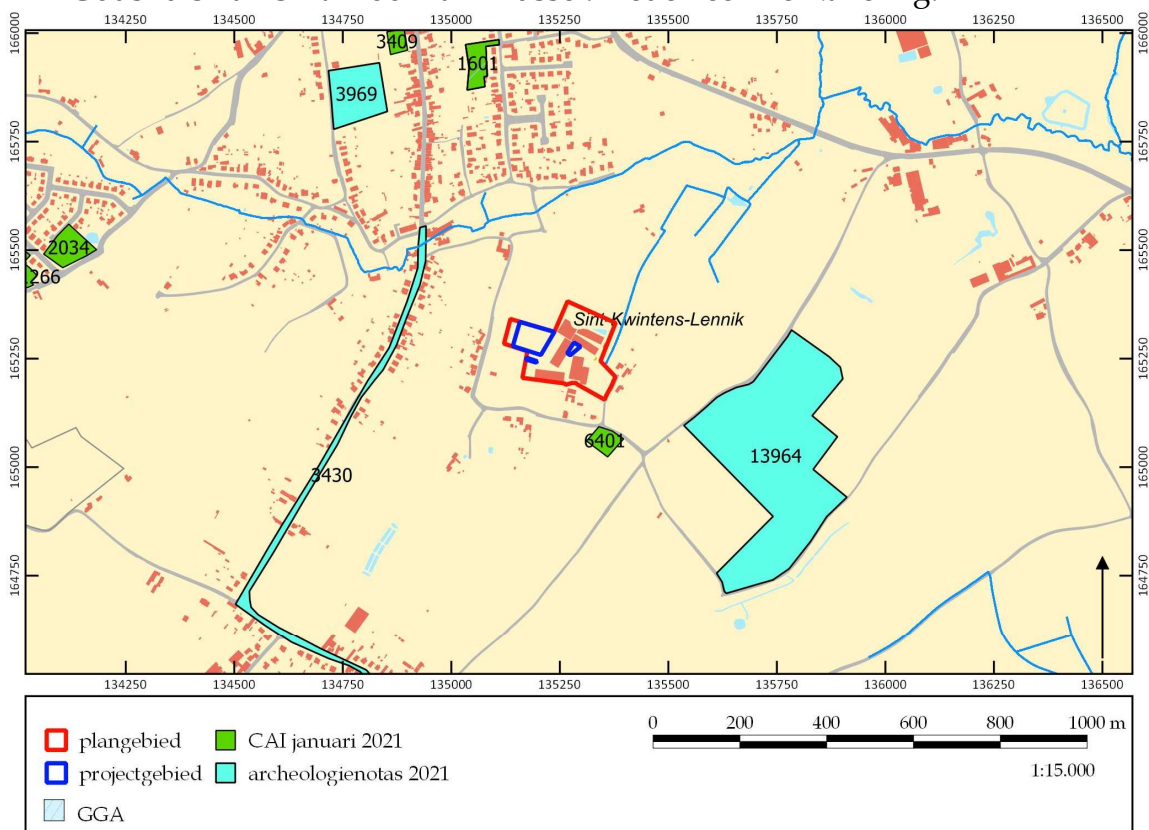
¹⁵ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/211266>

originele hoeve verwoestte.¹⁶

- **CAI ID 3409:** Frans Vandersteenstraat 23, Lennik. Een toevalsvondst uit 1954 en opgravingen in 1968-1969 toonden aan dat er zich in de 15^e eeuw hier een pottenbakkerij bevond. Er werd zowel reducerend als oxiderend aardewerk aangetroffen, alsook misbaksels en vijf afvalkuilen opgevuld met rode klei.¹⁷

MIDDELEEUWEN- NIEUWE TIJD:

- **CAI ID 2034:** Sint-Elooishof, Lennik. Tussen de 14^e en 18^e eeuw stond hier het Godshuis van Sint-Elooi van Brussel. Heden een verkaveling.

Figuur 29. Overzicht van de waarden uit de CAI. ©OE/LARES

Daarnaast zijn in de dichte nabijheid vijf onderzoeken uitgevoerd.

- **ID 3430:** Frans Luckxstraat, Lennik. In 2015 is een bureauonderzoek opgesteld in het kader van de heraanlegging van de Frans Luckxstraat en Frans Van Der Steenstraat. Hieruit is gebleken dat er een hoge archeologische potentie was voor de omgeving, maar dat het tracé in het verleden al verstoord was, en dat het gezien de geringe breedte maar weinig informatie kon opleveren. Er is geen verder onderzoek geadviseerd.¹⁸
- **ID 3969:** Veldstraat, Lennik. Tijdens het bureauonderzoek is een hoge archeologische potentie opgesteld. Er is een booronderzoek en

¹⁶ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/6401>

¹⁷ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/3409>

¹⁸ loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/3430

proefsleuvenonderzoek geadviseerd.¹⁹

- **ID 13964:** Langestraat, Lennik. In 2015 is een bureauonderzoek opgesteld in het kader van een nieuwe ontginning naast een bestaande leemgroeve. Op basis van eerder proefsleuvenonderzoek is voor deelgebied 1 geen vervolgonderzoek geadviseerd. In deelgebied 2 zijn echter sporen gevonden die behoren tot een bewoningsfase uit het einde van de volle tot het begin van de late middeleeuwen, gedateerd met aardewerk. Dit gebied is echter in situ bewaard, waardoor een vervolgonderzoek niet nodig was.²⁰
- **ID 4319 & 10434.** Tijdens het bureauonderzoek is een hoge archeologische potentie opgesteld voor sporen vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Er is een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.²¹ Dit proefsleuvenonderzoek heeft slechts één recente greppel opgeleverd. Er is geen verder onderzoek geadviseerd.²²
- **ID 223995, 6401 & 8613.** Van der Lindenstraat, Lennik. Tijdens het bureauonderzoek is een hoge archeologische potentie opgesteld voor sporen vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Er is een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.²³ Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn enkele kuilen, paalkuilen en een greppel aangetroffen²⁴ in een slechte bewaringstoestand, en zonder vondstmateriaal. Er is geen verder onderzoek geadviseerd.²⁵

Het onderzoeksgebied is daarnaast gelegen in het landschappelijk geheel van Gaasbeek, Sint-Laureins-Berchem, Oudenaken en Elingen. Dit erfgoedlandschap wordt gekenmerkt door de fysische geografie, maar ook de menselijke bewoning door de eeuwen heen, en de vele kastelen die tussen de middeleeuwen en de 18^e eeuw gebouwd werden. De bewoning is overwegend geconcentreerd in compacte dorpen, die gelegen zijn op een hoogte, nabij een vallei (valleiflank of dalschouder). Ze vormen een concentratie aan bouwkundig erfgoed. Een groot deel van het bouwkundig erfgoed is gelinkt aan de agrarische eigenheid van de streek. De vierkantshoeves vormen de meest indrukwekkende voorbeelden, maar ook de molens, tal van andere hoeven, marktplaatsen, veldkapellen, ... zijn tegen deze achtergrond te interpreteren.²⁶

Verder zijn er geen waarden gevonden voor de onmiddellijke omgeving van het plangebied in:

- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris (landschapsatlas, historische tuinen en parken, houtige beplantingen, bouwkundig erfgoed – gehelen, orgels, wereldoorlog relictten)
- Unesco Werelderfgoed
- Beheersplannen
- Erfgoedlandschappen

¹⁹ loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/3969

²⁰ loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/3430

²¹ loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/4319

²² loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10434

²³ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/6401>

²⁴ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/223995>

²⁵ <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/8613>

²⁶ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135376>

6 Synthese

In dit hoofdstuk wordt vooreerst een synthese gepresenteerd van de resultaten van het *assessment*. Hierbij wordt telkens aangegeven op welke van de onderzoeksvragen, die voorafgaand aan het bureauonderzoek zijn geformuleerd, een antwoord gegeven kan worden. Ook wordt hier aangegeven wat de impact is van de geplande werken en in hoeverre zij kunnen leiden tot verstoring van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief.

De volgende onderzoeksvragen zijn voorafgaand aan de bureaustudie geformuleerd:

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op?

6.1 Samenvatting van de onderzoeksresultaten en beantwoording van de onderzoeksvragen

Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten, de bodem- en geo(morfo)logische kaarten en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) en historische/archeologische bronnen geraadpleegd (**onderzoeksvragen 1-2**).

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied gelegen is op een zuidelijke uitloper van de kam tussen Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en Dilbeek. De ondergrond bestaat uit tertiaire lemige tot siltige sedimenten zonder plaggendeek, met een bouwvoor van max. 40 cm. Het terrein loopt af naar het westen, met een hoogte tussen 43,1 m +TAW en 50,0 m +TAW. Het gebied bevindt zich tussen twee armen van de Diepenbroekbeek, die op ca. 250 m ten noorden stroomt.

Historisch gezien is de ontwikkeling van Lennik te plaatsen in de Romeinse tijd en volle middeleeuwen. Vanuit de historische kaarten is gebleken dat het gebied gedurende de 18e tot de helft van de 20e eeuw onbebouwd is gebleven. Heden staat er een complex van gebouwen en serres, maar de te ontwikkelen terreinen zijn wel nog onbebouwd gebleven.

6.2 Impact van vroegere en geplande werken

Het plangebied is gelegen aan de Ilingenstraat nummer 74. Het terrein omvat één kadastraal perceel, waarop verschillende serres gebouwd zijn, samen met andere agriculturele gebouwen en een kantoorgebouw. Hierrond liggen verscheidene

plantenbedden. De te ontwikkelen gebieden zijn momenteel in gebruik voor land- of tuinbouw.

De opdrachtgever plant om twee nieuwe trayvelden aan te leggen van 1.999,5 m² en 1.685,32 m². Voor deze velden worden terrassen met betonnen keerwanden aangelegd, die de bodem tot ca. 73 cm zullen verstoren. Tussen de twee nieuwe trayvelden komt een asfaltverharding van 221,7 m² en leiding, met een verwachte impact op de bodem tot 60 cm diep.

Daarnaast komen er vijf nieuwe silo's bij op het terrein, drie voor hemelwater (156,46 m², 108,7 m² en 80,99 m²), en twee voor drainwater (beiden 38,53 m²). Volgens de plannen zullen al deze silo's de bodem tot ca. 100 cm diep verstoren (fig. 8).

Ten slotte wordt er ten zuiden van de nieuwe velden ook een betonnen afvoergoot aangelegd van 31,2 m², met een beperkte (oppervlakkig en kort lijntraject) impact.

De geplande werken (ofwel aanleg van nieuwe velden etc., ofwel regularisatie) komen in zones op het terrein voor, en kennen samen een zeer grote oppervlakte. Ze zullen een grote impact hebben op het bodemarchief met een verwachte diepte tussen 60 en 100 cm. Gezien er geen bebouwing heeft gestaan op deze locaties gedurende de laatste 250 jaar, is het waarschijnlijk dat het bodemarchief hier niet recent verstoord is.

6.3 Potentiebepaling, kennisvermeerderingspotentieel en aanbeveling

Potentiebepaling

Op basis van de landschappelijke situatie van het plangebied kan wel gesteld worden dat er een gradiëntsituatie aanwezig is. Het plangebied zelf is gelegen op een hoger gelegen deel van het landschap tussen twee beekarmen in het westen en oosten, met de Diepenbroekbeek op slechts 250 m afstand naar het noorden. Een dergelijke situatie is aantrekkelijk voor de jager-verzamelaars uit het paleo- en mesolithicum. Wel moet er rekening mee gehouden worden dat het gebied door de locatie op een helling erg gevoelig is voor erosie. Het is onbekend of eventuele steentijdsites daardoor nog intact zijn in het geval zij hier voorkomen. Bijgevolg wordt een middelhoge kans vooropgesteld voor het aantreffen van resten uit deze periode, op voorwaarde dat de bodem goed genoeg bewaard is gebleven (zie pvm).

Vanaf het neolithicum wordt de landbouw geïntroduceerd. De aanwezigheid van vruchtbare gronden is hiervoor erg aantrekkelijk. In de omgeving van het plangebied zijn resten uit de ijzertijd tot middeleeuwen bekend. De kans op het aantreffen van vondsten vanaf het neolithicum kan bijgevolg als middelhoog benoemd worden. Deze middelhoge potentie loopt evenwel door tot en met de late middeleeuwen zoals ook blijkt uit de CAI-locaties. Vondsten kunnen bestaan uit stenen, metalen of ceramische resten. Verder kunnen ook sporen als paalsporen, haardsporen of kuilen voorkomen. Onder het maaiveld zullen de resten en sporen zich in context bevinden.

Vanaf de nieuwe tijd is op basis van historische kaarten te zien dat het plangebied onbebouwd is. Bijgevolg dient er een lage kans op het aantreffen van archeologische

resten vooropgesteld te worden.

Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch interessante zone bevindt. In de wijde omgeving zijn resten uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen aangetroffen. Het volledige plangebied is onbebouwd geweest tot in de jaren 1980; hierna zijn delen bebouwd geworden maar de nu te ontwikkelen gedeeltes zijn nooit bebouwd geweest. Bovendien is ook gebleken dat het plangebied een archeologisch interessante situering kent, gelegen op een hoogte nabij stromend water. Deze locatie gaat echter ook gepaard met een hoge kans op hellingserosie, zeker in combinatie met het langdurige gebruik als akker. Het is onbekend of een steentijdsite op deze plek nog intact zou gebleven zijn. Voor latere periodes speelt deze erosie echter een mindere rol, gezien het archeologisch niveau van sporensites zelfs met ploegen en erosie grotendeel intact zal blijven.

Verder archeologisch onderzoek in het plangebied zou dus meer informatie kunnen opleveren over de menselijke aanwezigheid in dit gebied. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt als groot ingeschat. Tot nu toe is het beeld over het verleden in het gebied nabij het plangebied toegespitst op de middeleeuwen, en latere perioden. Het potentieel op het aantreffen van resten uit vroegere perioden maken het interessant om bij aanwezigheid van archeologische resten de hiaten in de kennis van de regio op te vullen.

Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor dit terrein sprake is van een middelhoge potentie wat betreft de periode paleolithicum tot en met de late middeleeuwen. Verder archeologisch vooronderzoek om beter de archeologische potentie van dit terrein in te kunnen schatten wordt raadzaam geacht vanuit een kosten-batenanalyse, waarbij rekening is gehouden met de inspanning van verder onderzoek in functie van kennisvermeerdering. In het programma van maatregelen wordt onderbouwd welke typen vooronderzoek aangewend moeten worden.

Literatuur

Geraadpleegde literatuur

De Beul J. 2002. De schepenbank van Lennik, *Bijdragen tot de Geschiedenis van Lennik*.

Corbiau M.-H. 2012. La voie romaine Boulogne-Bavay-Tongres-Cologne, (Itinéraires du Patrimoine wallon), Namur.

Schroyen K. 2003. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart. Kaartblad 31-39 Brussel-Nijvel*. Brussel.

Van Ranst, E. & C. Sys 2000: *Eenvoudige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20.000)*, Gent.

Geraadpleegde websites

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

<https://cai.onroenderfgoed.be>

<http://www.geopunt.be/>

www.cartesius.be

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<https://www.lennik.be>

<https://www.vasteplantendeswaef.be/>

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel/afbeelding
2021L138	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	onbekend	1:10.000	December 2021
2021L139	2	orthofoto	luchtfoto uit 2018 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	December 2021
2021L138	3	technische tekening	inplantingsplan bestaande toestand	1:500	1:500	December 2021
2021L138	4	technische tekening	inplantingsplan nieuwe toestand	1:500	1:500	December 2021
2021L138	5	technische tekening	uitsnede inplantingsplan nieuwe toestand	1:500	nvt	December 2021
2021L138	6	technische tekening	doorsnede nieuwe trayvelden	1:100	1:100	December 2021
2021L138	7	technische tekening	detail van doorsnede nieuwe trayvelden	1:100	nvt	December 2021
2021L138	8	technische tekening	principe doorsnede silo's	1:100	1:100	December 2021
2021L138	9	historische kaart	Romeinse wegenet	nvt	nvt	-
2021L138	10	historische kaart	uitsnede uit Frickxkaart (1744) met aanduiding plangebied	onbekend	1:20.000	1744
2021L138	11	historische kaart	uitsnede uit de Villaretkaart (1745-1748) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	1745-1748
2021L138	12	historische kaart	uitsnede uit Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	1771-1778
2021L138	13	historische kaart	uitsnede uit Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	1841
2021L138	14	historische kaart	uitsnede uit Popp (1842-1879) met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	1842-1879
2021L138	15	historische kaart	uitsnede uit Vandermaelenkaart (1845-1854) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	1845-1854
2021L138	16	topografische kaart	topografische kaart van België van 1952-1958	1:25.000	onbekend	1952-1958
2021L138	17	orthofoto	luchtfoto uit 1971 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	1971
2021L138	18	orthofoto	luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	1979-1990
2021L138	19	orthofoto	luchtfoto uit 2000-2003 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	2000-2003
2021L138	20	orthofoto	luchtfoto uit 2013 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	2013
2021L138	21	orthofoto	luchtfoto uit 2018 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	2018
2021L138	22	terreindoorsnede	terreindoorsnede	onbekend	onbekend	December 2021
2021L138	23	hoogtekaart	hoogteligging van plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II	onbekend	1:15.000	December 2021
2021L138	24	bodemkaart	uitsnede tertiair geologische kaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:15.000	December 2021
2021L138	25	bodemkaart	uitsnede quartair geologische kaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:15.000	December 2021
2021L138	26	bodemkaart	uitsnede bodemkaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	December 2021
2021L138	27	bodemkaart	uitsnede potentiële erosiekaart (2021) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	December 2021
2021L138	28	bodemkaart	uitsnede bodembedekkingskaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	December 2021
2021L138	29	archeologische kaart	CAI-locaties in de omgeving van het plangebied	onbekend	1:15.000	December 2021